

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Horisori nefrancați nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE
 se primesc la Administrațiune în
 Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
 în Viena: la M. Duker Nachl.,
 Nux. Augenthaler & Emmerich Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachl., Anton Oppelk.
 în Budapesta: la A. V. Gold-
 berger, Ekstam Bernat, Imlin
 Leopold (VII. Erzsebet-közt).
PREȚUL INȘERTIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicării mai dese după tarifa
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 8-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 5.)

„GAZETA“ iese în lumina
 Abonamente pentru Austro-Ungari
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr. de Duminecă 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr. de Duminecă 8 fr. pe an.
 Se prenumără la toate ofi-
 cialele poștale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
ABONAMENTUL pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Fergul Inului Nr. 80. etajul
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu d-nul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un eșem-
 pliar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 21. — Anul LXIX.

Brașov, Vineri 27 Ianuarie (9 Februarie).

1906.

Cămătari expulsați

(a) Nu este ființă mai primejdioasă în societatea omenescă, decât cămătarul. Pe când alți oameni muncesc din greu și recoltază puțin, cămătarul muncesce puțin și recoltază mult. Dér este deosebire și între cămătari, căci pe când unii se mulțumesc cu procent moderat, alții din contră caută să jupăie șapte piei de pe nenorocții, pe cari piaza rea i-a mănânat în ghiarele lor. Lăcrămi și blesteme și ruină se produce în casele, unde oamenii au început să manipuleze cu bani împrumutați dela cămătari și în bătătura, unde altădată infloria bunăstarea isvorită din munca cinstită, cresc buruiene și măracini.

Cine n'a vădut în viața existențe sdrobite și averi înghițite de lăcomia oamenilor fără suflet? Și cine n'a vădut pe de altă parte palate cu contignații și moșii și alte bogății adunate din procente nelegiuite?

De aceea statele, cari se îngrijesc de bunăstarea cetățenilor săi, au adus legi prin cari se stabilește maximul procentului, pe care e în drept a-l lua creditorul pentru banii împrumutați. Și decă legea se calcă, cămătarul este aspru pedepsit.

Cu totă asprimea legii însă, nu e cu puțință să se stăpânească cămătarii. Căci pururea vor exista oameni pățimași, cari se aruncă singuri în prăpastie și cari înșiși caută privilegiul să ajungă în mâinile cămătarilor. Aceștia pentru ca să-și facă rost de suma cutare spre a mulțumi o pătimă, de bună voie se ofer a plăti sută la sută, și cămătarul își dică: „Tréba lui. Eu nu l'am chemat să-i dau împrumut“.

Există însă un soi de vampiri îmbrăcați în piele de om, cari și-au ales cea mai rentabilă specie de cămătărie, anume prinderea în cursă a băieților minoreni cu părinți bogăți, séu cu așteptare de moștenire mare.

Acești indiviți primejdioși aleșuesc pe la colțurile strădilor. pe unde trec minoreni bogăți, le ies în cale, fac cunoștință cu ei, li-se presentă ca prietenii, li descósă din fir în păr și le descoper slăbiciunile. Cât de ușor este a ispiți pe un băiat de școlă, la vârsta plapândă, când este atât de inclinat spre plăcerile neiertate, cine nu scie? Și decă băiatul n'are înclinări rele, ce e mai ușor, decât a i-le răscoli, oferindu-i întâiu gratis mijlocele bănesci spre satisfacerea lor? Tóte acestea le scie prea bine iscusitul cămătar și jocul lui în 99 casuri dintr'o sută este câștigat.

În București s'a întâmplat de multe ori vinătoare asupra pungei minorenilor. Sunt cămătari, cari au devenit milionari prin asemenea manopere. Ei și-au făcut trebșorele, și din sdrențari, ce erau mai nainte, veniți de peste Prut, séu de peste altă graniță, ajunși bogătași, sfidau lumea și se răsfațau ca proprietarii invidiați de atâtea mii de muncitori cinstiți, rémași pururea séraci.

S'a întâmplat însă acum de curând, că șapte vampiri de aceștia din capitala României — și-au greșit socotéla. Domniile lor luaseră în antreprisă pe fiul minoreni al unui medic cu mare trecere, și fôrte bogat, incurcându-l cu polițe în valóre de 800.000 lei. O sumă oribilă, pentru care se dică, că ei n'au riscat decât 40.000. Lucrul s'a descoperit și deși jupânii vedându-se șa strimțore, ar fi lăsat-o bucuroși și mai ieftin, guvernul României a cređut de cuviință a-i expulsa, ca pe nisce indiviți periculoși. Bine înțeles nici unul nu avea drepturi cetățenesci, ci erau străini pripășiți într'o țéră ospitalieră, de a cărei largă toleranță au abusat.

Expulsații au venit întâiu la Brașov, ér de aici s'au dus la Budapesta unde și-au luat avocat, prin care s'au încercat a interveni pe la ministerul de interne ungar și pe la ministeriul de externe austro-ungar.

S'au adresat firesce și presei, care li-a dat ascultare și ășilele acesteia aprópe tóte foile din Budapesta erau pline de descrierea sortii țării a „bancherilor milionari“, cari trebuie să sufere barbaria legilor române. Tóte foile spuneau o poveste iscodită ad hoc despre 800.000 lei împrumutați deplin fiului unui ministru. Când a venit însă scadența, „ministru“ n'a vrut să plătescă, ci din contră profitând de împrejurarea, că bancherii erau jidovi — i-a expulsat pur și simplu.

Recordul insultelor la adresa României l'a atins foia evrească „Egyenlőség“, care spune, că la Turnu-Roșu se isprăvesce Europa și se începe Asia barbară. Atât i-se pare de monstruósă măsura luată față de cei 7 Evrei, încât nu póte pricepe cam se póte întâmpla așa ceva în veacul XX și în vecinătatea țărilor civilizate.

Réu face „Egyenlőség“, că se identifică cu acei cămătari, cari străini fiind ar fi fost expulsați de sigur, ori de ce confesiune ar fi fost, și credem, că rele servicii face chiar causei, ce o reprezintă, când vré să scóta în relief chestia jidovăscă, cu tóte că nu e vorba decât de nisce indiviți franduloși, pe cari i-au condamnat deja faptele lor.

Revista politică.

Duminecă s'a petrecut în palatul împărătesc din Viena un eveniment politic fôrte însemnat. Groful Andrassy, însărcinatul coalițiunei maghiare din dietă, a prezentat Majestății Sale monarhului propozițiunile cu cari comitetul coaliției a răspuns la solia regăscă, ce o trimisese Coróna tot prin numitul grof, cu privire la baza pe care n'ar pune piedecă în calea venirii la cărmă a majorității parlamentare aliata.

Audiența lui Andrassy a fost scurtă, a durat vr'o cincispredece minute numai. Resultatul a fost, că

Majestatea Sa a respins propozițiunile coaliției, deórece nu se unesc cu punctul de vedere al Corónei, — și prin acesta acțiunea de împăcare a contelui Andrassy se consideră încheiată

Ce cerea Coróna în prima sa solie verbală dela 26 Ianuarie cu care Andrassy s'a reintors la Budapesta? Cerea 1) Coaliția să formeze guvernul pe baza programului militar propus de comisiunea de 9 și primit de Maj. Sa. 2) În cestiunea limbei în armată nici o concesiuine. Monarhul își va stabili propria sa emblemă, pe care vor purta-o institutiunile comune. 3) Nu face monarhul obiecție în contra valorării corespundătoare a limbei maghiare în procedura penală militară, și 4) Ce privesce cestiunea economică, Monarhul cere să se primăscă noul tarif vamal și convențiunile comerciale încheiate deja cu străinătatea.

Punctele aceste ale soliei regăscă, cu care Andrassy s'a întors la Budapesta, au fost comunicate și supuse spre dezbateré comitetului dirigitor al coalițiunei, care avea să răspundă, decă le primăscă, ori nu. Timp de aprópe o săptămână cei din comitet s'au tot sfătuit și și-au frământat murea, ce póte să se facă cu solia regăscă și ce răspuns să deala condițiile puse de Monarh. Cu mare greu și după discuții, în cari s'au ivit și neînțelegeri, comitetul dirigent și-a așternut pe hârtie răspunsul séu cu contra-propozițiunile lui. Resumăm, pe scurt, conținutul acestui răspuns:

La început se dică, că comitetul nu află potrivită baza indicată de Maj. Sa pentru a-se întemeia pe ea o guvernare statornică și o pace parlamentară durabilă.

Nu póte primi, mai ales ca basă a resolvării cestiunei militare, cele ce conține în privința acesta solia regăscă. Comitetul susține în în tregul séu programul de acțiune ară

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Benjamin Franklin.

— Urmare. —

7.

Meredith nu era omul care să-i placă lui Franklin, căci avea darul beției și era destrăbălat. Dér ca să scape de Keimer, n'a avut încotro, a încheiat un contract cu el așa, ca Meredith să plătescă instrumentele necesare, ér Franklin să fie conducătorul afacerii. Tipografia s'a aranjat și Franklin s'a apucat de trebă cu tótă energia sa. Și lucru avea berechet. Dér Meredith nu da Dumneșeu să iasă din crășmă și decă eșia din una, se băga în alta și adesea se întâmpla să-l aducă mort de beat acasă. Franklin l'a înfruntat de multe ori, însă de geaba; și în cele din urmă ticăloșeniile lui Meredith începură să arunce umbră și asupra lui Franklin. Acesta înființase o societate, cu numele „Junta“ și membrii acestei societăți se adunau la ășile anumite în săptămână și erau tot oameni cu învățatură și pricepere și bună purtare morală. Dintre aceștia mulți îi erau lui Franklin prieteni bunii și

vedeau jugul în care suspina prietiniul lor. S'au dus deci la densusul și s'au oferit că-i vor da banii trebuincioși pentru-ca să se póta desface de tovarășul becisnic. Franklin s'a înduioșat de iubirea prietenilor și li-a mulțumit cu lacrămile în ochi. Însă a respins ofertul lor și cu acésta a dat o nouă dovadă despre sentimentele sale nobile.

„Iubiții mei prietini“, duse el, deși sciu prea bine, că purtarea lui Meredith, este piedeca, pentru care nu mergem înainte, totuși nu pot să-i dau drumul, din cauza, că el este acela căruia am să-i mulțumesc că m'am făcut om cu afacerea mea independentă. Având încrederea în istețimea și cinstea mea, el mi-a avansat bani pentru înființarea tipografiei, căci eu nu aveam nimica, afară de cunoștințele mele. Se póte să-l înlăturez ore pe Meredith, după ce el mi-a arătat atâtea încredere? Mai bucuros voi lucră de două ori mai mult, ca până acuma, decât să mă arăt nerecunoscător față de un om, care a avut încredere în mine“.

Prietiniul lăudară sentimentele frumoșe ale lui Franklin, dér i-au declarat, că el singur se aruncă în prăpastie, de ore-ce tatăl lui Meredith nu e în stare să

plătescă polițele. Adevărat, că tipografia s'a întemeiat cu creditul tatălui lui Meredith și decă acesta nu putea plăti, Franklin va fi ruinat. După puțină cugutare, Franklin a răspuns, că primăscă banii oferiiți de prietenii, decă Meredith îi va declara însuși că tatăl séu nu mai e în stare să plătescă. Încă în séra aceea l'a întrebat deci pe Meredith și acesta fu desutul de cinstit să recunoscă, că prietiniul au spus numai adevărul. Meredith i-a propus acum de bună voie lui Franklin să ia de acum tipografia pe socotéla proprie. Franklin s'a învoit bucuros să se desfacă de Meredith și primind banii de la prietenii, se făcu singur stăpân.

Tipografia a început acum să ia un avânt frumos. „Gazeta Pennsylvaniaei“ pe are începuse de mai înainte să o tipărescă, prinse să se răspândăscă din ce în ce mai mult, ér pe lângă tipografie înființă și o mică librărie și prin sirguința și cinstea sa câștigă iubirea și respectul tuturor concetățenilor săi. La 1730 Franklin se însură cu logodnica lui de odinioară, pe care o părăsise bărbatul și nu mult după aceea rămase văduvă. Căsătoria lui Franklin a fost din cele mai fericite. Totul era vesel și senin împrejurul lui și nici mai târ-

diu, după ce ajunse om renumit nu s'a simțit mai mulțumit nici odată, decât în căsnicia asta modestă.

8.

Franklin era acum de 23 ani, dér cu tótă tinereța lui, câte n'a pățit el în viață! Cu tóte acestea el nu slăbi în activitatea sa, ci lucra cu rîvnă atât în tipografia sa, cât și la desăvârșirea și inobilarea sufletului séu. Numai un om virtuos póte fi fericit. Asta era vorba lui. Ca să nu scadă rîvna lui spre desăvârșire, el și-a ticluit o tăbliță pe care erau scrise virtuțile de căpetenie, pe cari voia să le practice. Acestea erau: Cumpătarea, tăcerea, buna rânduială și curățenia, hotărârea, cruțarea, sirguința, sinceritatea, umilința și iubirea de oameni. Spre a-se exercita cât mai bine în tóte aceste virtuți, le luă pe rând și se exercita deosebit numai în una, ér decă păcătua împotriva ei, trăgea o linie și se străduia ca să fie din ce în ce mai puține liniile. Cât de mare i-a fost bucuria, când după câte-va săptămâni nu mai avea nici o singură linie în cutare rubrică!

La 1732 Franklin a scos un calendar, cu gândul ca prin acesta să influențeze asupra îndreptării morale a concetățenilor

tat, și în adresă d'ér având în vedere situația gravă a țării, partidele aliate sunt gata totuși a propune nisece stipulațiuni prealabile pe baza cărora, fără a renunța la principiile ei, coaliția va forma guvernul. Deși aceste stipulațiuni nu se unesc în principiu cu punctul de vedere al Maj. Sale, totuși țin seamă de acest punct, pretinzând însă, ca Monarchul să nu c'era de la coaliție negarea punctului ei de vedere principiar. S'ă autorizeze, deci, Coróna pe viitorul guvern (coaliționist) a declara, că-și menține în totă estensiunea punctul său de vedere principiar.

În ce privește partea economică a programului, comitetul pretinde realizarea de fapt a *independenței economice a Ungariei*. Nu va încheia alianță vamală cu Austria, ci numai o convenție comercială. Va înartacula în lege *tariful vamal autonom*, d'ér nu ca tarif austro-ungar, ci ca *tarif vamal maghiar*. Va regula *valuta* și va înființa *bancă maghiară* de sine stătătoare.

Declară mai departe comitetul în răspunsul său, că *susține și partea militară a programului coaliției*. Nu pune însă acum, ca condiție a formării guvernului, realizarea acestei părți din program, ci *face at'ernătoare această pretensiune de la noua manifestare a voinței naționale*. Guvernul va face, pe basă largă, reforma *electorală*, ér până atunci se va folosi în deplină măsură de *libertatea de acțiune în afacerile interne*, recunoscută și de Maj. Sa. Mai întâiu însă va da deplină satisfacție morală și materială funcționarilor prizoniți de guvernul actual.

Precum am amintit, aceste propozițiuni ale coaliției au fost respinse de Majestatea Sa și acțiunea contelui Andrassy se considera încheiată. Astfel s'a tăiat firul negocierilor de pace între Corónă și coaliție, ceea-çe o constată și comunicatul comitetului dirigent al coaliției, dat din conferența sa ținută după refuzul re-gesc.

Ce va urma acum, nu se scie. E sigur, că firul tratărilor de pace nu se va relua în curând, deși în unele cercuri politice se nutrește încă speranța, că nu va trece mult până se vor face nouă încercări de împăciuire.

Diarele vorbesc, că are să urmeze acum *absolutismul*, că dieta va fi disolvată încă înainte de 1 Martie,

la cel mai bun cas am'ânată până în Decemvrie a. c.

Ceea-ce se petrece acum în Franța, ne aduce în minte timpurile din epocile întunecate, când ómenii erau prizoniți pentru credință și lege. Franța este o ț'era națională unitară, căci alt popor nu locuiesce acolo, afară de poporul francez. Și în privința religiei încă e unitară, căci mai toți Francezii sunt catolici. Cu tóte acestea însă, guvernul și majoritatea republicană este dușmană religiei catolice și de 6 ani încóce, adevăc dela afacerea Dreyfus, o mulțime de legi s'au adus, prin cari s'au desființat școlile confesionale și au fost isgoniți din m'ânastiri călugării și călugărițel. Catolicii sunt în ț'era lor, după cum spunea ér în „Figaro“ contele de Mun, „suspiționați, spionați, t'ernunțați, scoși din slujbele publice, lipsiți de drepturi, tratați în ț'era lor ca nisece parias“.

S'eptem'ana trecută a început se se esecute legea separațiunii prin luarea inventarului prin biserici. Preoții, cari timp de o sută de ani au căp'etat l'efa de la stat, s'au înv'etat cu slugărnicia și au sf'atuit pe credincioși se fie cuminte și se nu se împotriv'escă, d'ér n'au fost ascultați. „Până când se tot răbdăm?“ Și s'au baricadat în biserici, așa că poliția și armata și pompierii a trebuit se spargă ușile cu topórele, ér pompierii au inundat biserica cu apă. S'au produs înc'ăierări și v'ersări de s'ange în jurul altarelor. La biserica St. Clotilda din Paris 100 persoane au fost r'ânite și s'au făcut 150 arestări. Pe de altă parte socialistii și Jidovii încă au făcut manifestații în favorul guvernului. La St. Cloud, un orașel lângă Paris, au intrat în biserică și scoț'end statua Maicii Domnului, au aruncat'o în riul Sena.

Ce va eși din luptele acestea nu se scie. Fapt este, că de când Franța se sf'ășie pe sine, în politica externă cuv'entul ei nu prea este ascultat. Germania câștigă din ce în ce mai multă autoritate și d'ecă nu înșelă semnele, ea va dobândi dela papa și protectoratul asupra creștinilor din Orient, pe care până acum l'a avut Franța. Tocmai acum vine o scire din Roma, că generalul Loe s'a prezentat la papa cu o scrisóre a lui Wilhelm II, în care anunță că peste 3—4 s'eptem'ani, căl'etorind în Sicilia, va face vizită la Vatican.

Românii din Basarabia.

București, 19 Ian, 1906.

Stimate Prietene!

Am cetit în Nr. 3 de Duminecă al venerabilei „Gazete“ o notiță judicioasă asupra „mişcării naționale-rom'ănesci în Basarabia“. Ca deslușire și completare a acelei notițe, V'ă trimit aci, (tot pentru Nr. de Duminecă) corespondența bătr'ânului fruntaș român-basarabeian, d. Em. Gr. Gavrilă din Chișinău, publicată în „Universul“ din 15 a l. c.

Cred, că „Gazeta“ va face mare plăcere cetitorilor săi prin publicarea acestei corespondențe din care se vede că *spiritul național românesc*, or'î cât s'ar înnăbuși, la vremea sa chiamă la „*viață nouă*“ poporul; la libertate și la drepturi naționale!...

Salutare cordială!
V. Gr. Borgovanu.

Articolul e intitulat „*Unde ni-s ap'ertorii?*“ și are ca motto:

„*Mie r'ebunarea și eu voia r'esp'lati“.*

Étă părțile mai interesante din acest articol după „Universul“:

„Basarabia a fost anexată cătră Rusia, în virtutea tratatului din București, din 16 Maiu 1812.

Étă cum a fost promulgat acest tratat prin înaltul manifest al împ'eratului Alexandru I din 5 August 1812!

„*Ac'estă pace binecuv'entată a adus imperiului rus mar' folóse, cuprinđend în limitele sale o mare întindere de pământ m'anos și bine populat, care de la mare se întinde în jos pe Prut și Nistru până la granița imperiului austriac, aprópe o mie de verste și cuprinde cetăți falnice, ca Hotinul, Benderii, Chilia, Ismailul, Akermanul și multe alte orașe comerciale... Și aceste folóse d'aruite patriei de ac'estă fericită pace, aduc inimei nóstre o mulțumire nespusă“.*

În aceste manifestații de bucurie a fost anexată cătră Rusia Basarabia, — „*gubernia de ustăđi“.*

La 31 Maiu 1813 a fost dat un ucáz imperial despre îndatorirea guvernatorului civil al Basarabiei în tóte afacerile (cari cer deslegare) se raporteze ministrului, fără se facă miei o schimbare în administrația Basarabiei.

Ér în ucázul din 21 Aug. 1813 cătră *mitropolitul local*, despre organizarea diecesei Chișinăului și a Hotinului, *i se ordonă*, „*se se adapteze la obiceiurile locale atât în considerarea anexării recente a poporului de acolo cătră imperiul rus, precum și din causă*, că în ce privește legile civile ale acelu popor, sunt l'asate străvechile lui drepturi moldovenesci“.

În înaltul rescript cătră generalul Bahmetivo din 29 Aprilie 1818 cu care i-s'a transmis „statutul pentru *organizarea provinciei Basarabia*“ — cetim, că „*ac'estă provincie își păstr'eză or'enduiala sa națio-*

nală și din cauza ac'esta i-se acordă o formă deosebită distinctă de oc'armuire“.

Și d'ecă ne întórcem spre cuprinsul „statutului“ însuși, — cel mai mare act legislativ pentru destinele ac'estei ț'eri și ale poporului nostru — vedem în el în partea relativă la *organizarea judecătórescă*, că:

„În judecata civilă întrebuițarea limbii moldovenesci se înt'aresce pe basă și pentru asigurarea drepturilor, privilegiilor și legilor locale, ce sunt prea milostiv l'asate provinciei Basarabiei pentru veci.

Prin urmare tribunalul provincial se va conforma în tóte judecăt'ile legilor și obiceiurilor moldovenesci“.

Acest mare act al nobilului monarh respiră sinceritatea, plenitudinea și curățenia de inimă neobiceinute pentru vremea de astăđi.

Ac'estă asigurare a drepturilor, privilegiilor și legilor locale, prin întrebuițarea limbii naționale în judecată, e dată provinciei Basarabiei „*pentru veci*“ și se prescrie pentru tóte instanțele.

Precum se vede din secțiunea „statutului“ relativă la „*consiliul suprem*“ al provinciei, limba națională se prescrie și autorităților administrative, dispun'end, ca în acest consiliu tóte afacerile se se exp'edi'escă esclusiv în limba moldovenescă și după legile și obiceiurile locale.

Așa-d'ér, poporului moldoveian din Basarabia, după anevoie, i-se recunóscce pentru tot-d'euina plenitudinea de drepturi: 1) I-se respectă dreptul de a-se judeca după legile și obiceiurile ț'erii; 2) i-se recunóscce dreptul la limba națională în instanțele judecătóresci și administrative și ac'esta se consideră ca asigurare, ca garanție legală a drepturilor și privilegiilor poporului și a legilor ț'erii, ce sunt prea milostiv l'asate pentru tot-d'euina provinciei Basarabia.

D'ér d'ecă adăugăm, că ispravnicii județelor erau *electivi**) și că chiar din guvernul provisoriu, imediat după anexare, făceau parte „*asistenți*“ și asesorii electivi, — că în ce privește finanțele ț'erii, perceperea și cheltuiala veniturilor pentru administrația locală erau l'asate în totul în s'ema organelor autonome ale societății locale, fără nici o intervenție din partea statului (statul plătea, din mijlócele proprii, numai organele cari legau ț'era cu autoritatea centrală), — avem tabloul complet al autonomiei locale, basate pe principiul reprezentativ.

D'ér se vedem ce a fost „*consiliul suprem*“ menționat mai sus, care a fost organizat mai târđiu la 1818.“

*) Și judecătórii erau electivi; numai în tribunalul circumscripției Chișinău-Orhei — un s'fert din Basarabia — a fost un singur judecătór numit, toți ceilalți judecătóri ai ț'erii se alegeau de boeri.

s'ei. Calendarul purta numele: „*Almanachul s'ermanului Richard*“. Acest calendar, ca și gazeta sa, a fost f'orte bine primit, căci se aflau într'ensul învățăturile și sfaturile cele mai frumoșe într'o limbă simplă și de toți pricepută. Succesul a fost mare și prin ac'esta incasă și bani frumoși, așa că Franklin și-a întins afacerea și la papetărie (negoțul de h'artie). Timpul care îi r'em'ânea liber, îl întrebuița la învățarea limbilor str'ăine, și una după alta a învățat el limba franțuzescă, pe cea italianescă, spaniolă și latinescă. Ce s'irguintă neobosită!

Dece ani a trăit așa Franklin. D'ér atunci i-a venit dorul de acasă, se-și vadă neamurile. A plecat deci în călătórie spre Boston și în drumul său a vizitat și pe fratele său, James, la care învățase și care se mutase de atunci la New-Port. Firesce, că nu i-a pomenit nimica de băt'ăile, ce le m'ancase pe nedreptul de la d'ensul, ci i-a r'esp'latit cu bine r'eul de odinórá. Căci murind nu peste mult James, Franklin a luat la sine pe fiul mai mare al acestuia și i-a dat o creștere bună făc'end din el un h'arnic tipograf, care a continuat cu noroc și pricepere afacerea moștenită de la tatăl său.

La 1736 cetățenii din Filadelfia au

onorat l'pe bravul lor concetățean, Franklin alegg'andu-l secretar al adunării generale, ér peste un an a dobândit postul de diriginte poștal în Filadelfia, care era împreunat cu frumoșe venituri. Aici a făcut el multe reforme folositoare, pun'end cap'et abuzurilor de mai înainte. Nici un t'ărâm al vieții nu i-a r'emas strein, m'inte la cea mare cuprindea și lucrurile înalte și cele mai de jos. Șciința încă a îmbogățit-o. Franklin s'a gândit adevăc de multe ori când era vreme grea, că óre-cum se întâmplă asta? Și la 1749 a venit la ideia, că fulgerul nu póte fi altoeva decât o schinteie electrică. Și a făcut o încercare. A preg'atit adevăc un zmeu sburătór din m'atásă (cum fac copiii primăvara de h'artie) și l'a slobodit în aer. În virful prăjinei celei lungi a zmeului a pus un fier ascuțit, ér de acest fier a legat o sfóră de cânepă, care ajungea până la m'ana lui. D'ér ca se nu-i vie schinteile electrice în m'ână, el a mai legat o sf'oricică de m'atásă la cap'etul sfórei de cânepă, ér de sf'oricică a legat o cheie. În cheia ac'esta trebuiau se se îngr'ămăd'escă schinteile electrice prinse de virful de fir al zmeului, căci m'atasa, cât timp e uscată, nu conduce materia electrică. Indată ce vedea că se apropie o vreme grea, Franklin

esia grăbit cu fiul său pe câmp, zmeul se urca în aer și un nor înc'ercat cu trăsnet mergea pe de-asupra zmeului. Nu trecea mult și firele sfórei începeau se se înc'arlige desf'ac'endu-se. Franklin își apropie atunci de cheie nodul degetului și étă, că din cheie sare o schinteie. Cu cât se îndesa mai mult plóia, cu atât mai dese erau schinteile, fiind-că sfóra udă le conducea mai bine. El a repetat mai de multe ori încercarea și adună materia fulgerului în sticle. Încercarea a produs certitudine.

Acest experiment norocos l'a adus pe Franklin la ideia paratonerului (instrumentul de pe turnuri, cu care se prinde fulgerul) și la 1761 a avut bucuria se vadă în Filadelfia o casă cu paratoner lovită de trăsnet, fără se-i facă vr'o stric'ăciune. Cu gândul pururea la cultivarea spirituală, Franklin umbra cu planul, se înființeze o școlă superióră în Filadelfia. La inițiativa lui s'au trimis liste de descripție tuturor cetățenilor și rezultatul a fost, că s'a adunat suma de 50.000 funți sterlingi, cu care s'a înființat universitatea, monumentul ce există până în điuva de astăđi propovăduind h'arnicia lui Franklin. Bravul bărbat a fost ales apoi consilier al orașului și membru în adunarea popo-

rală și ca atare a pus o fundațiune, din care se se întrebuița un om ajuns la slăbiciunile bătr'ănețelor. Apoi tot la propunerea lui s'au pavat (pardosit) ulițele din Filadelfia și în fie-care an se vorbea despre câte o nouă făptuire folositoare a lui Franklin.

Numele și vestea lui a str'ăbătut oceanul până în Europa și pe vremea când a isbucnit revoluțiunea nord-americană, popularitatea lui ajunse la culme. Anglia, care era ț'era-mumă, a st'ap'ânit în pace și guvernat coloniile sale nord-americe până la 1769. Atunci i-a venit în m'inte guvernului englez se stórcă de la nord-americani tot felul de deciueli asupritóre, fără se le dea și drepturile egale, de cari se bucurau Englezii. V'ed'end așa, orașele americane n'au mai vrut se cumpere m'arfuri englezesci. Și din precina ac'esta s'a iscat r'esboiú între ț'era-mumă și între colonii. R'esboiul s'a sf'irșit cu biruința coloniilor, cari s'au declarat de acum libere și independente. B'ărbații, cari au contribuit mai mult la sf'irșitul norocos al luptei au fost, unul Franklin, ér al doilea Washington, și anume acest din urmă ca luptătór în r'esboiú, ér Franklin ca bărbat de stat.

(Va urma.)

Consiliul suprem se compunea din zece membri: șese aleși de nobilime dintre boerii locali și patru numiți de guvern, (tot din boerii locali), sub președinția guvernatorului, adecă majoritatea era asigurată pentru reprezentanții aleși ai țării.

Consiliului suprem erau supuse toate afacerile țării, fără excepție, Țărilor sale nu se putea plânge, decât consiliul imperial, trecând pe de-asupra senatului, — care pentru restul imperiului rus e instanța judecătorească și administrativă supremă, de-asupra căreia stă numai consiliul imperial (cu alte cuvinte: *consiliul suprem al Basarabiei era considerat ca egal în rang cu înaltul senat*, — ceea-ce explică, pentru-ce după desființarea consiliului suprem al Basarabiei competența lui a fost trecută către senat.)

Trebuie să adăugăm, că în sinul chiar al consiliului imperial a fost format un comitet distinct pentru afacerile venite din consiliul suprem al Basarabiei.

Dacă pătrundem mai adânc organizația țării noastre de atunci, decât ne dăm seama de însemnătatea și situația generală în mijlocul instituțiilor statului, a consiliului suprem, competența lui și modul de compunere; decât ținem seamă de complexa asigurare pentru țera noastră, a „orânduiei ei naționale“, cu administrația ei electivă, și de „recunoscerea pentru tot-deuna a drepturilor, privilegiilor, obiceiurilor și legilor locale“, cu garanția acestor drepturi prin întrebuintarea exclusivă a limbei naționale în instanțele judecătorești și administrative, — atunci ajungem la concluzia necontestabilă, că „forma deosebită de ocărnuire“ dăruită țării de împăratul Alexandru I, era o *formă de adevărată constituție* (ca și în Polonia), potrivit cu condițiile timpului și locului, — cu o „Cameră inferioară“ — consiliul suprem al Basarabiei, — și un fel de „Cameră superioară“, — comitetul deosebit al consiliului imperial pentru Basarabia.

Dăr aceste privilegii, această constituție nu a fost căpătată ușor fără luptă, fără stăruință energetică și apărare îndrăgănită a drepturilor țării de către boerimea ei. Nu! Frunțașii țării au trebuit să reziste unui grăznic atac din partea agenților guvernului și tuturor intrigilor diferiților huliganii de pe vremuri, cari învinuiau poporul nostru, ca mănăat de „idei subversive“ și „tendințe separatiste“. Inșă, după străvechiul obicei al țării, s'au ridicat atunci ca apărători ai drepturilor poporului boerii, *cări în frunte cu mitropolitul Gavril s'au prezentat în fața împăratului Alexandru I. și i-au făcut cunoscută adevărata situație a țării. Impăratul astfel a dăruit provinciei la 1813 pentru tot-deuna drepturile ei, privilegiile, obiceiurile, legile locale. Și Basarabia, paralel cu Polonia, a primit o „formă deosebită de ocărnuire“, constituția ei locală.*

Și poporul recunoscător, n'a uitat numele lui Alexandru I, care după moarte a rămas învăluit pentru țera noastră de aureola aprăpă mistică de respect...

Dăr, vai, unde sunt aceste drepturi constituționale astăzi? *Ele ne-au fost răpite, rupte în fâșii, bucăciacă cu bucăciacă...* La 3 August 1825 a fost suprimat consiliul suprem al Basarabiei.

La 29 Februarie 1828 s'au dispus, că în cas de nesuficiență a legilor țării se vor aplica alături de ele și legile rusești, inșă în județele Ismail și Akermann, fiind-oă în ele nu sunt moldovenii, se vor aplica numai legile rusești.

În 1857 Basarabia se transformă într-o „gubernie“ și în instanțele administrative și judecătorești se introduce limba rusă, recurgându-se în cas de nevoie la interpreți.

La 8 Aprilie 1869 în „gubernia Basarabănească“ se introduce organizația judecătorească rusă.

În sfârșit la 28 Octomvrie 1873 Basarabia e asimilată în totul celorlalte gubernii rusești...

Ni-s'a răpit limba din școli, s'a oprit inșă și serviciul divin în limba națională!..

Se dice: *Răpiți limba poporului și îi veți pustii sufletul.* Da, îi veți pustii sufletul, îi veți strivi mintea lui, inima lui! Acastă desbrăcare de către guvern a unui popor întreg de drepturile lui, de limba lui, a avut urmări grăznică: Nu trecuse încă nici o generație și știința de carte de-odată a cădută, numărul școlilor a fost redus până la minimum, în puținele școli rusești puținii elevi învață pe de rost cuvinte neînțelese; poporul auzind în biserica lui strămoșescă o limbă streină, a încetat să mai meargă la biserică; nici cuvântul lui Dumnezeu, pentru care „nu sunt nici evrei, nici eleni“, nu e îngăduit să ajungă la mintea întunecată și inima abrutisată a celui prădat de limba nămolului lui.

Și etă, spre spaima noastră, vedem că astăzi din sinul acestui popor religios, blând și cinstit din fire, ies la ivelă grăzavii eroi ai năprânciilor din Călărași. *Acestea sunt grăznicile urmări ale răpirii drepturilor unei națiuni întregi.*

Astfel au fost înmormântate drepturile și împreună cu ele libertățile poporului român din Basarabia.

După ce se arată în articolul acesta mijlocele prin care guvernul rusesc a ajuns la acest rezultat și acasă nobilimea că a servit de instrument, d-l Gavrilă continuă:

Da, nu avem nobilime națională, unită prin viața și istoria comună cu poporul în luptă pentru drepturile și libertățile lui; — *cultura țării n'a creat nici burghizie națională.*

Astfel poporul, națiunea a rămas fără apărători.

Și națiunea s'a izolat în durerea ei mută și împreună cu vechile chrisove a domnilor bătrâni, închise în lădi cu o sută de lăcași, și-a păstrat în suflet toate nestimatele daruri: limba, simțământul național: *Țărânul nostru nu se înțelege pe sine decât ca „moldovan“, „român“, resistând cu îndrăgănită tuturor încercărilor de desnaționalizare, simțind instinctiv, așteptând, că va veni odată vremea lui, vremea nouă, viața nouă.*

Viața nouă! Ea se apropie: totă atmosfera înconjurătoare, înălțarea sufletelor însuși, aerul Rusiei și al vecinei, României au început să trezescă dorul de libertate și sentimentul național. Poporul a început să diferențieze din sinul său un tineret cult, idealist, plin de dragoste pentru neam, curat sufletește, care simte în sine pe fiul unei țări de Români, pe cari nu-i vor pute cumpăra asupritorii.

Etă cine sunt apărătorii noștri, etă cine se va ridica pentru popor, pentru drepturile lui sfinte! În lături dăr înaintea poporului, în fața fiilor săi aleși!

Poporul nostru are pentru sine cuvântul nobilului popor rus, ridicat în contra asupritorilor, cuvântul reprezentanților zemstvelor și orașelor din întreaga Rusie, sub ocrotirea căruia cuvântul vor intra cele două milioane de Români din Basarabia.

Drepturi, libertate, viață națională!

Viață nouă!

Em. Gr. Gavrilă.

SCIRILE DILEI.

— 26 Ianuarie v.

Organizarea serviciului forței brașiale. Ministrul de interne în înțelegere cu ministrul de honveți a ordonat, ca în acele cercuri, unde este de lipsă serviciu de forță brașială statornic, în locul gendarmeriei acest serviciu să-l facă militia. În urma acestă în locurile, unde s'a decis organizarea acestui serviciu, vor fi trimise câte 1—2 eventual mai multe companii de soldați. Trupele vor rămâne în locurile respective, pe cheltuiala locuitorilor, până când vor afla de bine șefii cercurilor.

»Musa română« Numărul prim al revistei musicale „Musa română“ va apare dările acestea cu următorul conținut musical: 1) Marșul »O ideii«, compus din cântecele »Călugărul și »Adio la Carpați«. 2) »Uvertura la balada Erculean«. 3) Jocuri din Banat. 4) Pricésna dela sf. Păscii »Cu trupul« pentru cor bărbătesc. 5) Romanță din opereta »Scara Măței«, voce și pian. — Prețul abonamentului este de 16

cor. pe un an, 8 cor. 1/2 an. Șese numere costă, deci, numai 8 corone. Abonamentele se adresează d-lui prof. Jacob Mureșianu în Blăși (Balazsfalva). Recomandăm tuturor iubitorilor de muzică să grăbescă a-și abona această valoroasă foie musicală.

Institut de zăloge în Bucuresci. Ministrul de finanțe român lucrăză la expunerea de motive ale unui proiect de lege pentru înființarea unui institut de zăloge în Bucuresci, care se va prezenta cât mai curând camerei. După cum scrie o foie din Bucuresci, concesiunea acestui institut va fi dată băncii „Albina“ din Sibiu în condițiile următoare: Capitalul va fi un milion de lei și »Albina« va înființa o societate anume cu un consiliu de administrație român. Procentele pentru sumele avansate pe zăloge vor fi 8%, cari se vor ridica cu spele laterale la 14%. Din venit se vor reține 5% pentru capitalul investit, 4% restul venitului se va împărți între stat și societate. Statul își va ceda părtea sa societății »Crucea Roșie«.

Comemorarea lui Benjamin Franklin. Diarului »Bp. H.« i-se scrie din America, că zilele trecute toate orașele și comunele din Statele-Unite au serbat aniversarea de 200 ani a născerii lui Benjamin Franklin. Frumose serbări au fost mai ales în statul Massachusetts, unde s'a născut marele bărbat. Corona tuturor serbărilor va fi inșă serbarea din urmă, care se va ține în Filadelfia. Aici consiliul comunal a votat 30,000 dolari pentru cheltuielile aniversării. Serbarea se va ține în Martie și va fi onorată prin prezența lui Roosevelt. Vor fi reprezentate și alte state, între cari Anglia și Franța. — Etă cum se serbeză munca și vrednicia unui bărbat chiar și după sute de ani. Exemplul lui Franklin va străluci pururea, servind ca încurajare din neam în neam pentru omenii harnici și cu frica lui Dumnezeu. Cetitorii noștri pot afla multe despre viața și activitatea lui Franklin, din foiletonul ce urmăză în foia noastră.

Personale. Primarul orașului Brașov d-l Fr. Hiemesch a plecat la Sibiu pentru a lua parte la adunarea generală a universității săsesci, convocată pe 8 Februarie, și la ședințele consistorului ev. de c. a. D-l primar se va întorce la 14 l. c. În absența d-sale va fi substituit de d-l Oscar Alesius, locțiitor de primar.

Un nou vapor românesc. Ministrul român al lucrărilor publice a însărcinat cu construirea unui nou vapor român pe proprietarii șantierelor din portul Lyon, cari au construit și vaporul »România«. Noul vas român va costa suma de 2,229,000 lei și va purta numele »Dacia«. Acesta va fi al cincilea vapor al societății de navigație română.

Teatru românesc în Timișoara. Un comitet compus din 18 persoane, în frunte cu d-nii Emanoil Ungurean, președinte, D. A. Cosma vicepreședinte, R. Carabas secretar și Dr. G. Adam cassar, invită la reprezentarea teatrală de diletanți, ce va avea loc la 1 (14) Februarie 1906 în reduta orașenă (otelul »Principele de Coronă«) din Timișoara cu concursul și sub conducerea d-lui Zaharie Bărsanu, artist dramatic al Teatrului Național din Bucuresci. Venitul curat se destinăză fondului pentru înființarea noii episcopii gr. or. române din Timișoara. Inceputul la 8 ore s'era precis. Biletele costă 4, 3, 2 și 1 cor. Logea 12 cor. Programa se va publica prin diare și se va distribui în s'era reprezentației. După producțiune urmăză dans.

Surori ucigașe. Un biet om cu numele I. Zeller trăia în orașelul Neuberg (Stiria) din ajutorul, ce-l căpăta de la o fabrică, de unde se retrase după ce muncise o viață întregă. Avea căsuța lui și mai lucra cu vița la calea ferată. De la nevasta dintâi avuse 4 fete, toate frumușele și își câștigau pâinea cu slujba în Viena. Două erau fete în casă, două cassierice la cafea. În orașele mari sunt multe ispite, și două din fete au uitat învățăturile bune primite de acasă, ca să fie cu frica lui Dumnezeu și cu purtare bună. Cu dragostea și plăcerile lumesci își petreceau timpul. Friderica, care era de 27 ani, trăia cu un cântăreț, care voia să o ia de nevastă. Cântărețul n'a întrebat-o, decât are ceva zestre. Sciea el prea bine, că o fată cu zestre nu slugește la streini. Friderica inșă din firea ei mincinosă, a descoperit cântărețului, că tatăl ei are să-i dea atâtea mii ca zestre. Acum se apropia cununia, zestre nu sosia. De unde să o dea bietul bătrân, care își câștiga pâinea cu palmile? Ce-a făcut Friderica? S'a înțeles cu sora sa Maria, care nu era de cât de 18 ani, și au ademenit pe bucătărăsa Maria Maier, o fată de vr'o 26 ani, religioasă și cu bună purtare, care moștenise de la tatăl său 10,200 corone, au ademenit-o la o excursiune în Sti-

ria nu departe de orașul Neuberg, și acolo pe câmp i-au aruncat o sfoară în gât și au surgrumut-o. Nenocita bucătărăsă n'a murit îndată, și atunci cele 2 surori i-au implantat și cuțitul în gât, tăindu-i beregata. Apoi s'au întors la Viena și au pus mâna pe tot ce aveau biata bucătărăsă. Friderica își procurase chiar o carte de botez pe numele bucătărăsei și acum voia să-i scotă bănișorii de unde erau depuși. N'a putut inșă, fiindcă poliția a pus mâna pe ea și pe sora-sa. Au trecut inșă 2 săptămēni de la săvârșirea faptului până la arestare.

Concertul Reuniunii române de cântări din Brașov va avea loc, după cum s'a anunțat, *Marți în 31 Ianuarie v. (13 Februarie n.)* în sala Redutei orașului. Inceputul la 8 ore s'era.

În următoarele publicăm programa concertului: 1.) *F. Mendelssohn, Erima di de primăvară*, cor mixt: a. Presimț de primăvară, b. Viorica c. Serbarea primăverei. 2. *Trei cântece* pentru o voce sopran cu acompaniare de pian: a.) *Edv. Grieg*: Sub rose, b. *Edv. Grieg* Eu te iubesc c. *G. Dima* Scii tu mândro 3. *Două cântări religioase* pentru cor mixt: a. *M. Anastasescu* Cu noi este Dumnezeu, b. *Eus. Mandyczen-ski* Tatăl nostru. 4. *Două cântări* pentru o voce de mezzo-sopran cu acompaniare de piano: a. *M. Bruch, Aria Penelopei* din »Odiseu« b. *G. Dima*, sub ferestra mândrei mele. 6. *Trei cântări* pentru cor mixt: a. Nunta din Cana Galileii (colindă) b. *F. Gevaert* Făstoria c. *F. Gevaert* Noel (cântec de Crăciun), 6. *G. Dima*. Trei cântece populare slovăcesci pentru cor mixt: a. Nu m'ar arde dorul, b. Anieka, c. Cărăușul.

Biletele membrilor reuniunii se pot lua în primire *Sâmbătă în 28 Ianuarie v. și Duminică în 29 Ianuarie v.* dela orele 11 — 12 $\frac{1}{2}$, în sala profesorală a gimnasiului gr. or. român. De Luni începând biletele se află de vândare la librăria *Hiemesch* 6r Marți s'era la casă.

Feriți-ve de primirea oșpetilor necunoscuți. Nu de mult am avertizat pe cetitori, să se ferescă de acel șarlatan, care cutrieră orașele și satele sub numele de Dr. Aurel Georgescu, pungășind pe cine pôte, și etă că acum ne vine scire despre un alt vagabond. Părintele protopop I. Horșia din Biha nu scrie, că la 5 Februarie a fost pe acolo un tiner de 34—36 ani bine îmbrăcat, care spunea, că se numește Aurel Domșa, fiu al preotului Aron Domșa din Șeica-mare, absolvent de 3 cursuri de teologie, 6r acum contabil la »Racoțana«. Tinerul încercându-se în răspunsuri, a fost arestat și la gendarmeria din B. S. Miklós a fost recunoscut de către sergentul Popp, ca un hoț periculos, pe care îl chiamă George *Fripicu* din Codlea, de meserie zidar.

Evenimentele din Basarabia. Din Iași se scrie, că Sâmbăta trecută s'au repetit în orașelul Călărași din Basarabia violențele contra Jidanilor. Geamurile prăvăliilor au fost sparte și s'au tras mai multe glonțe de revolver, fără a ucide inșă pe cineva. Evreii, îngroziiți au fugit, unii 'au tras o fugă până la Iași. Fugarii povestesc, că în Rusia e o crisă ne mai pomenită de bani. Banca imperială a urcat discontul la 8 $\frac{1}{2}$ %.

O bandă cretană în Macedonia. Se depeșeză din Constantinopol că șefii bandelor grecești, cari se duseră în Grecia de Crăciun și de anul nou, s'au reintrons în vilaetul Monastir. Dimpună cu dēnșii a sosit și o nouă bandă de 150 de omeni sub comanda lui Platatos. Banda acestă ar fi compusă numai din Crețani și s'ar afla acum în districtul Naselitsch. Sosirea ei a dat celorlalte bande semnalul de a-și reincepe activitatea. Astfel, în acele regiuni influența bulgară este aprăpe complet slăbită. Șefii bandelor intrunindu-se, ar fi hotărât să armeze pe toți bandiții cu puști Mausser.

Petrecerea populară a Toclenilor. Toclenii invită la petrecerea populară, care se va ține Duminică în 5 (18) Februarie 1906 în sala »Redutei« orașenesci. Inceputul la 7 ore s'era. Corurile le dirigăză d-l Ștefan C. Voicu. Intrarea de persoană C. 1.20, studenții 60 bani. Bilete se pot căpăta la Neopții D. Eremias, Dumitru Popp, zaraf și Librăria Ciurcu, 6r s'ara la cassă. NB. Ofertele marimose se primesc cu mulțămită și se vor publica. Venitul curat este destinat pentru renovarea picturii din Biserica Sf. Treimi de pe tocle.

Program: »Auzi valea...« cor de bărbăți de I. Vidu. Declamațiune. »Sai, Române!« hora, cor bărbătesc. Declamațiune. »Dragoste cu undița«, comedie intrun act de N. A. Bogdan jucată de D-șora Emilia Catti și d-l N. Navrea. »Harța Răzēșul« operetă comică intrun act de V. Alexandri jucată de d-nii D. Badea, N. Ghirincea, N. N. Stinghe, d-șorele Reveica Tampa Emilia Catti, și d-l G. Bădițoiu. 7. »Cântonetă«, d-l T. Brenciu.

Calindare Block românesci dela firma Socec din București, se află de vânzare la Tipografia și Librăria A. Mureșianu cu 70 cr. plus 15 cr. porto.

La Tipografia și librăria A. Mureșianu se află 3 harte de școlă cu reducere de preț și anume:

1. *Harta Europei colorată*, de Gaebler și Dr. Cherven F., ediția Lampel Robert, 3 metri pătrați, cu bețe și pe pânză, cu 6 fl. 50 cr.

2. *Harta de părele a țărilor coronei Ungariei*, de Gaebler și Dr. Cherven F., ediția fiscală a lui Lampel Robert cu 5 fl.

3. *Harta căilor ferate și ale navigațiunii austro-ungare și țărilor ocupate*, de Ignat Hatsek, 1 1/2 metri pătrați 4 fl.

Au ajuns la modă, ca medicamentele pentru ungere să fie folosite ca atari, care vindecă sigur șoldina și reumatismul. Cine suferă de șoldină și reumatism să folosească numai alifia lui Zoltan, recunoscută de autoritățile medicale ca foarte folositoare și cu efect și la suferințe învechite. Multe scrisori de mulțumire și recomandări din partea medicilor constată această. Prețul unei sticle 2 cor. în farmacia lui Bela Zoltan, Budapest V Szabadsagter.

Dușmănie cu vârf! Un amic al fôiei noastre ne trimite o broșurică volantă, ce conține retipărirea din „Poporul Român” a unui articol apărut în această fôie sub titlul „Gazeta disidentilor”.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că la timpul său am dat răspunsul cvenit la acest articol veninos, ce l'a scris Dr. Alex. Vaida-Voevod în contra fôiei noastre, clevețind-o și cerând, ca Românii noștri să nu o mai aboneze. Și de ce? — Fiindcă apără programul național și critică pe aceia, cari s'au lăpădat de el.

Va să dăcă Vaida-Voevod și soții nu s'au mulțumit a unelti în contra „Gazetei” în colônele „Poporului Român”, ci au mai retipărit articolul amintit în sute și mii de esemplare, ca răspândindu-se să pôtă ațța cu atât mai tare în contra noastră.

Nu ved ei, că se fac de ris?

Din diecesa Gherlei.

Rocca, 31 Ianuarie.

Dacă arunoăm o privire asupra diecesei noastre și meditam puțin asupra evenimentelor ce se petrec aici și se repetă acuma neconținut de ani întregi, peste voință ni-se impune întrebarea: până când?!

Fără multă trudă putem observa, că în această diecesă dăm înainte ca racul. Și dacă vom înainta tot așa, ne vom pomeni erași de unde am fost pornit, dacă nu și mai îndărăt. Pôte că numai atunci se va împrăscia de pe ochi cēja ce acuma ne împiedecă vederea, de a pătrunde și acolo unde ar trebui să fie aședată bunăstarea și binecuvântarea acestei diecese. Pôte că numai atunci va dispăre somnul greu, ce s'a lăsat pe ochii inimilor noastre, de a nu ne mai interesa din ajuns de acele trebl comune, ce țințese binele și fericirea noastră în această diecesă. Pôte numai atunci! Dér pôte va fi târziu!

Fiind de multe ori adunați în jurul mesei, fie-care își plânge necazurile. Și plângerea de comun se începe și sfirșese cu deplângerea tristei sorți, ce încătușeză acuma diecesa Gherlei și cu care în legătură ni-s'au iscat și necazurile, cari ne ating dureror simțemintele inimii și ne stôrce de nenumerate ori lacrimi duiôse din ochi, — lacrimi dureroase atât de ferbinți, încât ard fața ca o flacără de foc.

Dér ce folos! Cu depărtarea noastră tôte se dau uitărei! Nimeni nu mai înfocăcă de a arăta lumii mari, ce se petrece între noi, căci înfricarea și ordinele îi impun unul fiecăruia tăcere și nimeni nu doresce a-se espune neplăcerilor, ce se ivesc din contradicere.

Dér până când se mai așteptăm? Nu va fi acuma ôre și destul din răbdare? Nu, nu mai putem aștepta! A sosit timpul și e aci, când vulcanul durerilor noastre nu mai are margini și va să erupă.

Biserica și școlă sunt aședemintele cele mai importante în afacerile diecesei. Atât esistența uneia, cât și alteia e periclitată, căci îndeplinirea afacerilor acestor două instituțiuni atêrnă numai și numai

de la voința arbitrară a credincioșilor. Poporul însă, în nesocința și nepriceperea lui, e influențat de agitatori nu numai esterni (cari nu se țin de a lui religione), ci durere, mai mult de acei interni, cari ar avé datorință sfântă de a-se retrage de la așa ceva.

Spre lămurirea celor duse las să servescă următoarele:

De câte ori se dă în concurs cutare parochie mai de ceva: trébă, număr mare de concurenți, tineri, bătrâni alérgă spre câștigarea acelei parochii vacante. Unii mai conșciențioși așteptă, că pe basă dreptului de numire episcopesc, după meritele sale și în urma eventualei protecții ce dóră o ar avé, să fie dispus din partea episcopului la atare parochie vacantă. Unii ca aceștia pot să aștepte puil fript să le cadă 'n gură, până li-se va albi capul ca néua, și totuși nu-și vor ajunge scopul dorit.

Preoți încărungiți și bine meritați alérgă pe la episcopul Gherlei să-i scape de neajunsurile și lipsele, ce le-au avut în decursul funcționării în cutare-va parochie de tot slabă și să-i numescă în alta mai bună. Cererile lor îndreptățite nu li se împlinesc, ci sunt condamnați a-se sacrifică totalminte, fără ca să pôtă spera, că vre-odată li-se va deschide și lor ușa mângăerei și îndestulării. Êr meritele lor, nici să se 'iau în considerațiune barem într'alt mod al recunoșcînței.

Indată ce e vorba despre o parochie vacantă, drôia agitatorilor începe a-și da avânt și a se pune în activitate. Laude, promisiuni, danii, fac ca preoții bătrâni binemeritați și conșciențioși să fie împiedecați de la ajungerea scopului dorit. Dacă însă episcopul ș'ar lua cutezanța de a prenota pe cutare-va, atunci agitările se încep din nou, poporul începe a amenința, să fac subscrieri în interesul agitatorilor, lista subscrișilor să așterne la episcopie (consistor) în Gherla, ér episcopia retiréză, că de nu trec la altă confesiune.

În diecesa noastră această bolă e acum aprôpe generală.

Cultura poporală a acestei diecese stagnéză. Și nici nu e mare mirare, cu tôte că pe învățatori îi înviovățesc de neglijință. Eu cutez însă a dăce, că în general nu învățatorii 's de vină, ci conducerea cu scăderile acelor bărbați, cari sunt chemați a purta în mâinile lor frânele guvernării școlilor noastre. — Acestor bărbați li-se pare, că învățământul poporal e ceva neînsemnat, cu care nu mult trebuie să-și frământă mintea, li-se pare, că învățatorul e o persoană fără preț și școlă un institut ce nu mult cumpănesce! Ordinațiuni pentru progresul și avântul învățământului de la consistorul din Gherla — precum se face d. e. la rom. cat. etc. — nici că se pomenesc vre-odată; numai acele ordinațiuni le comunică, cari le cetim și noi în „Néptanitok Lapja” și cari fiind ministeriale, au destinațiunile lor proprii și de învățământul nostru nu mult vorbesc. Învățatorul nu capătă mână de ajutor de la consistorul diecesan nici când și nici într'o afacere.

La alegeri de învățatori se fac abuzuri scandalôse. Învățatorii cu diplome nu pot ajunge la stațiune de ceva sémă, din cauza uneltirilor, și trebuie să suferă neconținut purtând din an în an șatra după sine, căci e silit a părăsi o stațiune rea, pentru de a câștiga alta mai rea. La asta mai putem adauge și iscarea certelor dintre preoți și învățatori și neplăcerile cu poporul. Ba consistorul nostru merge până a înlătura fără causă de la stațiune pe un învățator, care odată a fost ales din partea scaunului școl. și înțărît consistorialminte, și a lăsa tot atunci a-se alege altul, care prin beuturi și promisiuni a dus pe popor (senatul școl.) la alungarea celui mai înainte ales.

Mé opresc de-ocamdată aici promițând că la cas de lipsă sunt gata a servi cu date și dovești numărôse.

—B.

Convocare.

În înțelesul §-lui 7 alinea a) a statutelor, convocăm pe membrii activi, sprijinitori, fundatori și onorari ai Reuniunii Române de gimnastică și de cântări din Brașov, la *adunarea generală ordinară*, ce se va ținé *Marți în 7 (20) Februarie* la ôrele 5 d. a în sala cea mare a edificiului gimnasiului gr. or. român din Brașov cu următoarea ordine de d: 1) Cetirea și luarea la cunoscință a raportului general al comitetului despre activitatea sa și a raportului de casă pe anul administrativ 1905. 2) Votarea proiectului de budget pe anul 1906. 3) Propunerea comitetului, ca anul administrativ al reuniunii să se începă în viitor cu 1 Sept. v. și să se sfirșescă cu 31 August v., ér lunile acestui an până incl. August a. c. să fie considerate ca un an de tranșiție. 4) Acordarea absoluturului comitetului pro 1905. 5) Alegerea noului comitet. 6) Eventuale propuneri.

Din ședința comitetului Reuniunii române de gimnastică și cântări din Brașov ținută la 23 Ian. v. (5 Febr. n.) 1906.

G. Dima, V. Branisce,
president. secretar.

Intimpinare dela Brad.

La corespondența din Deva, ce am publicat'o în ultimul nostru număr de Duminecă, privitor la pregătirile pentru serbarea de adio, dată în onôrea inspectorului școlar reg. i. p. Réthy Lajos, primim dela d-l director al gimnasiului român din Brad următoarea

Intimpinare.

Onorată Redacțiune!

Țin sémă de judecata publică. Drept aceea la întrebările adresate și mie în „Gazeta Transilvaniei” nr. 15—906 pg. 3, colôna 3. Vê rog să publicați următorul răspuns: Am subscriș învitate la serbarea de adio, aranjată în onôrea d-lui L. Réthy, inspector reg. în comitatul Hunedôrei, fiind-că:

a) am fost invitat și n'am aflat consult, ca refuzul meu să fie restălmăcit ca demonstrație;

b) sunt convins, că se cuvine a da ultimul salut bărbatului, care peste 30 ani a conlucrat și 'mpintenat la răspândirea culturii în poporul din comitatul Hunedôrei;

c) mie mi-se pare firesc a fi 'cu prevenire față de tot omul, cu care ai de-a face, ér nobleța (intellectul superior) a sêrbătoritului și celor de sub conducerea sa de repețite-ori m'au făcut să cred, că Maghiarul neaș, consciu de chemarea sa, — se bucură de progresul nostru;

d) eu nu privesc de primejdios pentru noi pe cel ce ne descopere pe față scăderile și ne împintenă la învățatură și muncă, ci pe cel ce 'n ascuns ne clevețese, pe față ne mângulește și samănă între noi împărechieri, ură;

e) n'am avut și n'am intențiune de a mă arăta Maghiarilor nici mai conciliant, nici mai moderat, ca alții, nici a mă căciuli, nici a mă umili, — de ôre-ce sunt convins, că viitorul nostru atêrnă de la noi; ér înflorirea și mărirea patriei străbune numai dela sincera, frățesca conlucrare a Maghiarilor și Românilor;

f) pentru mine nici când n'am cersit ceva dela cineva, — cu atât mai puțin voiți cêrși dela sêrbătoritul, ori aranjatorii sêrbării respective;

g) că voiți fi desconsiderat pentru o bunăcuviință nevinovată, — va depinde dela cultura factorilor, cari știu, ori nu să apreteze un act de bunăcuviință.

Regret, că printr'un fact de creștinéscă curtuasie am pricinuit supărare chiar și numai unui adevêrat confrate; dér il rog atât pe d-sa, cât și on. public cetitor să examineze motivele înșirate, să considere poziția delicată a celor dela periferie puși în fruntea aședămintelor culturale și să judece în chestie — *sine ira et studio*.

Măcar de-am învăța din manifestațiile festive ale străinilor față de bărbații lor meritați, să prețuim și noi pe ai noștri: ne-ar cresce valôrea și puterea!

Mulțumind de ospitalitate: Vê rog prămiți expresia deosebitei stime!

Brad, 4 Faur 906.

Dr. Pavel Oprișa,
director gimn.

N'am avé să adaugem nimic la întimpinarea de mai sus, prin care

d-l director Oprișa ia în apărare atitudinea sa personală, judecând-o din punctul de vedere al poziției ce ocupă și a împrejurărilor. Dacă s'ar fi mărginit la acesta, n'am mai fi dîș nimic, mai ales după-ce d-l Oprișa recunôște în principiu îndreptățirea corespondentului, pe care il numesce „adevêrat confrate”, de a-se fi simțit neliniștit și de a se fi supêrat, vêdând și numele dîșului printre;cei ce au subscriș învitate ungerescă pentru sêrbătorirea lui Rethy.

Dér d-l Dr. Oprișa, pe lângă primul punct a) și pe lângă observarea ce-o face în urmă, unde regretă supêrarea corespondentului, a mai aflat de bine a înșira în punctele dela b—g ale întimpinării sale, pentru a-și justifica procederea, și alte motive, ce conțin vederile d-sale personale.

Aceste motive judecate fie-care de sine stătător, mai pot avé înțeles, dér puse în legătură cu faptul, pe care d-l Oprișa nu-l pôte tăgadui: că la Deva s'a sêrbătorit în 4 Febr. n. un apostol din cei mai infocați ai *maghiarisării* forțate, un bărbat învățat maghiar, care numai amicul poporului nostru n'a fost și care în tôte viața sa n'a stăruit și n'a lucrat, decât numai pentru înaintarea intereselor de rassă și de cultură maghiară ér și ca scriitor nu s'a arătat nepărtinitor și binevoitor în aprețiarea trecutului poporului nostru — motivele d-sale nu numai că nu au nici un înțeles, dér pot fi tălmăcite, cum noi nu am dori și nu ar fi bine, într'un sens contrar vederilor și simțemintelor curate și adevêrate naționale, de cari a fost pêtuns cel ce a scris corespondența din Deva.

Credem, că ne va da dreptate însuși d-l Oprișa, când il asigurăm, că, recetind în țtipar multele puncte ce le-a înșirat în apêrarea sa, se va convinge, că aceste puncte se contravădic, fiind-că de-o parte arată, că d-sa s'ar fi aflat într'o stare *ôre-cum-silită*, considerând poziția sa delicată ca unul, care este pus în fruntea unui aședământ cultural dela periferie și care prin urmare trebuia să încunjure de a i-se restălmăci eventual refuzul, ca o demonstrație, ér de altă parte prin afirmările de sub b—g tot d-sa vrea să înfățișeze lucrul așa, ca și când ar fi făcut de bună voie și din convingere ceea-ce a făcut.

Una din două: ori a lucrat sub presiunea învității, ori nu. Dacă da, atunci n'are loc, ba este chiar jicnitor pentru noi și chiar pentru d-l Oprișa, ca d-sa să vină să înșire, că trebuia să i-se dea lui Rethy „ultimul salut”, căci a lucrat 30 de ani pentru răspândirea culturii în poporul hunedorean. (În care popo: ? Ôre se fi contribuit cu ceva la desvoltarea, progresul, întărirea și mărirea gimnasiului din Brad?; n'are loc să ne vorbescă de „intellectul superior al sêrbătoritului și a celor de sub conducerea sa”, prezentându-i ca pe unii, cari s'ar bucura de progresul nostru. (Nu cumva bucuria această a „Maghiarilor neaș” din Deva privesce numai progesele, ce le face maghiarisarea prin institututele de învățământ înființate exclusiv numai cu limba de predare maghiară, la stăruințele lor, în acest comitat aprôpe curat românesc al Hunedôrei?)

Luăm la cunoscință, că d-l Oprișa n'a vrut nici a se arăta Maghiarilor mai moderat ca alții, nici a se căciuli, nici a mă umili și nici a cersî ceva dela sêrbătoritul ori dela aranjatorii sêrbării. Cu tôte acestea va trebui să concedă, ceea ce de altfel recunôște în întimpinarea sa, că simpla figurare a numelui său pe învitate maghiară a fost de ajuns a deștepta în inima unui adevêrat confrate temeri în direcțiunea aceea.

Incât pentru „buna cuvîntă nevinovată“ și „creștînescă curtuasie“, de care vorbește d-l Dr. Oprișă, se nasce întrebarea, decă au fost aplicate la locul cuvenit. Nici bună cuvîntă, nici curtuasie nu se pôte pretinde să desfășure omul acolo, unde nu-l trage inima și nici nu are ce căuta, și unde chiar și acela, cătră care ar vrea să fie prevenitor, decă cugetă creștînesc și respectă convingerile și sentimentele altuia, trebuie să-și dîcă, că nu este în drept și nu se pôte aștepta la o astfel de prevenire sêu curtuasie.

În fine încă o întrebare. Domnul Oprișă dîcă, decă ar fi refusat a subscrie, acêsta s'ar fi putut restălmăci ca o demonstrație din parte-i. Nu s'a gîndit însă d-sa, că, participând într'un fel sêu altul la sêrbătorirea unui fruntaș între maghiarisatori, se espunea de altă parte să i-se restălmăcêscă pasul din partea Românilor ca demonstrație?

Nu negăm, că „pozițiunile delicate“ recer adeseori precauțiune. În cazul de față însă convingerea noastră firmă este, că, decă d-l Oprișă nu se incurca în tot felul de considerațiuni nefolositoare, ci pășea pe drumul oblu, nimeni, fie din tabêra maghiară, fie din cea română, nu i-ar fi putut imputa nimic și ar fi fost liniștit în sufletul sêu.

NECROLOG. Minerva Nicolae B. de Lemény, nasc. Caravia, în numele sêu, ca și în al copiilor sei: Maria, Ionel, Felicia și Nicu, precum și în numele cumnaților sei: Ioan de Lemény și soția Maria nasc. Horváth de Zalabér, Dr. Pompiliu de Lemény și Dr. Livius de Lemény și soția Eleonora nasc. Dörr și copiii lor: Livia, Maria, Eleonora, Vera și Livius, cu adêncă lurere face cunoscut, cumcă iubitul lor: soț, tată, frate, cumnat resp. unchiu Dr. Nicolae Bran Pap de Lemeny et. Kozla advocat, după o bôlă îndelungată, Mercuri n 25 Ianuarie v. (7 Febr. n.) a. c. la ora 11 din nôpte în etate de 58 ani a repausat în Domnul.

Rămășițele pămêntesci ale neuitatului nostru defunct vor fi conduse Sâmbătă n 28 st. v. (10 Febr. n.) la ora 3 p. m. în casa proprie (Livadia Poștei nr. 20) a biserica sfintei Adormiri din Brașovul-vechiu și se vor așeșă spre eternă odihnă n mormântul familiei.

Fie-i țêrina ușoră și memoria bine-muvântată!

Brașov, în 26 Ianuarie st. v. 1906.

(Rugare pentru întrelăsarea vizitelor la condolență).

Bibliografie.

Predici sêu Invêțături la tôte Duminecele și sêrbătorile anului, culese de Petru Maior de Dicio-Sân-Mărtin. Editate ucuma întâia-dată cu litere latinesci de Dr. Elie Dăianu, paroch și protopop. Din aceste predici a apărut tocmai acuma Parca I. cuprinđend 11 predici: dela Dumineca Vameșului și fariseului până la Vierea patimilor. Prețul 1 corônă. (Pentru primirea cu posta sunt a se mai adauge 10 fil. porto). Se pôte procura dela redacțiunea foii „Revașul“ (Clușii, Jokai-utza 6).

Tôte Predicile lui Petru Maior vor apăre broșură în broșuri ca acêsta. Fiecare broșură va costa câte 1 corônă (porto 10 fil.) Patru broșuri vor cuprinde predicele pentru Duminecă (400 pag.) Volumul I doilea va cuprinde: Predicele pentru sêrbători și inmormântări. — Retipărirea se face întru tôte la fel cu ediția de la 811. — Prenumerățiuni la tôte volumele e primese la redacțiunea susamintită.

„Lucafărul“, institut de arte grafice, dîtură: Budapesta IV, strada Molnar Nr. 0. Editază:

„Lucafărul“, revistă pentru literatură și artă, cea mai răspândită și îngrițită revistă ilustrată românească. Apare de ori pe lună, având de colaboratori cei mai distinși scriitori români. Directori: A. Mura, O. Goga, C. Tăslăuanu.

Abonament:

Ediția simplă: 1 an 12 cor. 6 luni 6 cor. Ediție de lux: 1 an 26 cor. 6 luni 10 cor. Pentru preoți sêraci, invêțători și studenți:

„Nelușă“, revistă umoristică și satirică ilustrată. Apare în mărime de cel puțin 12 pagini ilustrate bogat.

Abonament:

Pe 1 an 8 corônă, 6 luni 4 corônă. Pentru preoți sêraci, invêțători și studenți: Pe 1 an 6 corônă, 6 luni 3 cor.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 8 Februarie. Comitetul coaliției n'a putut ajunge la nici o înțelegere în cestiunea manifestului cătră „națiune“ și ș'a amănat consfăturile. În sinul comitetului domnesc mari deosebiri de vederi, de ore-ce Banffy este contra manifestului, fiind-că între înțelegerea avută la început și între textul ce l'a publicat comitetul drept răspuns al coaliției la nuntial regelui, sunt deosebiri esențiale.

Budapesta, 8 Ianuarie. Se svenesc, că guvernul a decis, să propună Maj. Sale disolvarea dietei. În scopul acesta bar. Fejerváry va merge sêptemăna viitoare la Viena în audiență.

Budapesta, 8 Februarie. Guvernul a hotărît să fie conchemați, începând de la 16 Martie n. a. c., rezerviștii și rezerviștii de întregire din toți anii grupuri-grupuri la exerciții de arme, ce vor dura 28 de zile. Conchemarea acêsta se face cu scop de a umplé golul ce s'a produs în rândurile armatei, fiind-că rezerviștii de întregire conchemați cu începutul anului, n'au dat contingentul cerut.

Borussia, 7 Ianuarie. Din Varșovia se anunță, că patru profesori dela universitatea de acolo: Spalski, Adler, Ezerno și Sambor au fost condamnați la môrte prin glonț, ér sentința s'a executat eri.

Petersburg, 8 Ianuarie. Proprietatea ministrului de justiție din guvernamentul Saratov, a fost cu desêvirșire devastată de țêrani revoluționari. Tôte edificiiile economice au ars. Turburările agrare continuă și autoritățile sunt incapabile a-le suprima. În Caucașia temnițele sunt înșesate de arestanți revoluționari.

Ingrijirile copiilor mici.

(Fine.)

Este periculos pentru sănătatea copilului de a-l întărea dintr'o dată. Pe lângă laptele mamei, el se va hrăni și cu lapte de vite; în acea vreme, mama va micșora numărul sugerilor. Cu cât copilul creșce în vîrstă, cu atât i-se va da mai mult lapte de animale, în locul aceluia al mamei sale. Se pôte da copilului, în vederea întărcatului, începând din luna a noua și din timp în timp, lapte de griș, gălbenuș môle de ou, supă slabă.

Vremea cea mai potrivită de întărcat este cea răcoroasă, căci în timpul căldurilor, copiii pot căpêta bôle de pânteece, foarte primejdiöse pentru sănătate.

Doctorii spun, că e mai bine, ca întărcatul să se facă după ce le-au eșit copiilor și dinții cănesci.

Pe timpul întărcatului, cu ce vom hrăni copilul? Mai întâiu va mânca lapte, care nu-i va lipsi încă mulți ani, supă de carne de vacă, de pasêre, gălbenuș de ou, legume, cartofi, pâne, mămăligă și chiar carne de pasêre.

Vom căuta să ținem curată gura copilului prin spălături cu o cârpă muiată în apă rece. Vom șterge cu ea dinții, gingiile, cerul gurii și partea din năuntru a obrazilor și a buzelor. Decă nu avem acêstă grijă, se vor forma în gură microbii feluritelor bôle de stomac.

Copiii au nevoie să fie des scâldați. Tôte părțile trupului se vor ține curate. Pe cap nu trebuie să se lase nici o cójă, sêu murdărie. Capul se va spăla chiar de la început cu apă și cu săpun, ca să nu se formeze materie. În anul dintăiu, se

va face o baie zilnică de scurtă vreme. Căldura apei nu va fi prea mare, cel mult de 35°, adecă mai puțin ceva decăt pôte suferi mâna. Băile se vor face din ce în ce mai puțin calde și apoi chiar reci.

Nu este nevoie să mai spun, că capul copilului trebuie pieptănat, ca să nu se umple de necurățenii. Este scărboș, ca să găsim în capul lor lindin și păduchi.

Cu privire la îmbrăcămîntea copilului, étă ce trebuie să șcie fie-care: Fașă, care îl acopere pântecile, se va păstra în luna întâiu. Ne vom feri însă de a stringe trupșorul cel fraged în scutece și în fașe, cari împiedecă ori-ce mișcare. Cu cât copilul va fi lăsat să creșcă în libertate, cu atât se va face mai frumos și mai voinic.

Vestmintele fiind făcute, ca să acopere corpul de a nu-și pierde căldura sêu de a opri și căldura prea mare din afară, e nevoie ca să îmbrăcăm pe copil după timpurile anului. Imbrăcându-l, când e cald, cu haine ușore, îl ferim de căldură prea mare; ér când este umedă și ger cu haine gróșe, îl ferim de urmările frigului.

Vestmintele trebuie să fie uscate, să nu fie prea strîmte, să se țină cât mai curate.

Tot felul de haine de lână, ca și ciorapii făcuți din lână, sunt minunate. Ne vom feri să lăsăm pe copii desculți pe vreme de umedă, sêu prin locuri unde s'ar putea înșeșă cu înșesire.

Locuințele copiilor vor fi uscate, cu ferestre mari și așeșate spre miadă-și, de unde bat mai tare rașele sôrelui. Odaia se va aerisi regulat, prin deschiderea usei și a ferestrilor, lăsând să pătrundă înăuntru rașele binefăcêtoșe ale sôrelui. Căldura sôrelui înșănêtoșeză aerul, omorând germeii dătători de bôle — și lucrând în bine asupra corpului omeneșc.

Iérna se va păstra în odaie o căldură potrivită, ca să nu răcêscă copilul. În timpul nôptii va fi obișnuit să dormă fără lumină, căci este știut, că lumina turbură somnul.

Copilul va fi pus să dormă singur în pătișorul sêu în interesul sănătății sale și spre binele mamei chiar. S'a întîmplat uneori, ca unui copil cari dormiau lângă sinul mamei lor, să fie înăbușii în timpul somnului, de cătră acestea. Apoi copiii, fiind culcați în același pat cu mama lor, vor suge tótă nôptea, obișnuindu-se astfel réu.

Ne vom feri de a lăsa singuri pe copii să stea în paturi înalte. Ar putea să cadă și să-și sluteșcă fragedul lor corp. Nu-i vom lăsa pe pămêntul gol, pe câmpia umedă, cum fac unele sătence.

Când copilul a început să mêrgă, este periculos să-l purtăm de o mână, căci se pôte să i-se scrintêscă brațul.

Pe patul copilului vom pune o salteluță de paie, de fên sêu de pêr de cal, ér nu numai o rogojină sêu scândurile acoperite cu macat. Copilul trebuie să-și odihnescă bine trupșorul sêu, care are nevoie de odihnă.

Pe vreme bună și uscată, vom scôte tot-déuna copiii la aer. Îi vom obișnui să se jôce cu felurite jucării, făcute de noi, ferindu-i însă de acelea, cari bîgându-le în gură, le-ar vătămă sănătatea. Așa sunt jucăriile de plumb, sêu cele vâpsite cu color de aramă, de plumb, etc.

E bine și foarte folositor să altoim pe copii, ferindu-i astfel de vârsatul cel réu, care în alte vremuri secera atâtea vieți. Copiii pot fi altoiți de la etatea de trei luni chiar, sêu din prima sêptemână decăt bântue în comună vârsatul.

Am dat aceste poveșe asupra îngrijirii copiilor mici, în dorința de-a veni într'ajutorul unor părinți, cari au nevoie de ele. Eu mi le-am însușit cetind cărți doftoresci și încercându-le, ca părinte, la copiii mei. Fie-care părinte are nevoie de a dobêndi asemenea cunoștințe, căci va folosi pentru binele și fericirea scumpilor sei copii.

(„Alb.“)

Gr. Teodosiu.

ECONOMIA.

Capra.

Nu este tocmai așa de mult, de când se puteau vedé capre mai în fie-care sat. Ba pe cele mai multe locuri chiar și ómenii mai cu stare își țineau de fală, ca să aibă și câte-va capre în curțile lor. Astădi însă poți merge mai multe sate de-arêndul, până când dai unde-va de câte-va capre. Și ore ce pôte fi cauza, de nu mai ținem capre ca în trecut? Ne-am mai îmbogățit? ori ne-am mai mândrit? de nu ne mai trebuie capre, ci alergăm în lumea nouă după dolari. Că ne-am mai îmbogățit, ca mai înainte, nici vorbă, căci atunci n'am alerga peste țêri și mări după dolari. Dér, că ne-am mai mândrit, încât ni-e rușine să ținem capre, asta se pôte... Se dîcă și cu drept cuvênt, că „capra e vaca omului sêrac“. Din cele de mai sus ar resulta decî, că nu mai sunt ómeni sêraci, de ore-ce nu le mai trebuie capre, ci țin toți pentru lapte vaci de cele albe. Dér acêsta e numai la părere așa! În realitate însă sunt astădi mai mulți ómeni sêraci, de cum au fost mai înainte de asta. Numai cât sêracia de astădi este mai „lucie“, cum se dîcă, o știu îmbrăca ómenii mai bine, ca să nu o prea vadă tótă lumea. Așa stăm și cu caprele! De cât se ne dîcă lumea, că am ajuns pe-o capră, mai bine mîncăm fasole și cêpă și în zile de dulce și nu ținem de loc animale de acestea, cari ne-ar puté da de gol starea noastră materială.

Așa stând lucrul, nu trebuie să ne prea mirăm de aceea ce ne spune statistica despre scăderea numărului caprelor, cari în decurs de 10 ani, au scădut în țera întregă cu 80 de mii. Numai aici la noi în părțile Ardealului și muntóse numărul caprelor a scădut în cei din urmă 10 ani cu 40 de mii.

Pe când în Grecia de pildă, pe o mie de locuitori se vin 1199 de capre, pe atunci la noi se vin numai 10 capete. La noi caprele au ajuns ca să fie de batjocură, nu numai pentru copii, ci chiar și pentru ómenii creșcuți. De acêstă batjocură însă nu e vrednică capra, care se mulțămescă cu nutrețul cel mai de rênd, ér lapte dau unele din ele mai mult și decăt unele vaci albe.

Caprele nôstre de casă, se trag de la cele sêlbatică, de cari până astădi se mai află în Persia sub numele de „bezoar“. Ele trăiesc prin munții Asiei și au aceea însușire deosebită, că se pot imblândi foarte ușor, dér tot așa de ușor se pot éráși sêlbătaci. Decă omul nu pörtă grije de ele.

Capra a fost cel mai vechiu tovarêș al omului în economia casnică. E constatat, că dór numai cănele și óia au putut să-i facă concurență în privința acêsta. Pe lângă tôte acestea, ea nu și-a prea schimbat firea sa sêlbatică, ca óia bună-óră. Capra pe lângă tótă firea sa blândă, decă e atacată, îndată e gata de apêrare.

Capra, deși se trage de la cea sêlbatică, după cum am dîș și mai sus, totuși astădi se află mai multe soiuri din ea, așa că se pôte dîcă rară a greși, că câte țêri, atâtea soiuri de capre sunt. Pe lângă tôte acestea sunt cunoscute trei soiuri mai alese din ea, și anume; capra angorană, cașmirauă și tibetană.

Între tôte animalele de casă, nici unul nu e așa de puțin alegător în privința nutrețului ca capra. Acêsta adecă mîncă tot felul de nutrețuri și grăunțe, pe cari le mîncă celelalte animale de casă. Dér mai bucuros îi place să umble după frunđe

de arbori și muguri. De aceea ea poate deveni și stricăcioasă, decât ajunge prin grădini la pomișorii tineri și la satele crude de arbori. Din cauza aceasta apoi, n'o prea iubesc nici economii noștri.

Un nutreț bun și efin pentru capre, sunt tufarii de arbori tăiați prin August și Septembrie și apoi uscați și păstrați până iarna, când apoi punându-li-se pe zăpadă, le mănca nu numai frunzele, ci le bellesc și, oja cu mare poftă. In lipsa acestora, crengile de salcie încă le suplinesc încât-va acel nutreț.

Omenii învățați au făcut încercări cu caprele și din 576 plante deosebite puse dinaintea lor, au mâncat cu mare poftă din 449, pe când vacile au mâncat numai din 367. Ba ce e mai mult, caprele de ar mănca ori și ce fel de ierbă rea, nu se bolnăvesc de loc de aceea. Chiar și iarna le vedem de multe ori umblând prin zăpada cea mare și căutându-și nutrețul de toate zilele.

Și pe lângă un nutreț așa de slab, totuși se află capre, cari dau mai mult lapte decât vacile cele albe. O capră bună dă de regulă de 10 ori mai mult lapte, de cât face greutatea ei vie. Ba sunt unele, cari dau și de 12—15 ori mai mult. Un neamț cu numele Mathies din Holstein a avut o capră, care a dat pe an 2000 litruri de lapte. De altcum s'a constatat prin omenii vrednici de credință, că mai toate caprele nemțesci dau pe an peste 1000 de litri de lapte, adică peste o sută de vedre.

Sunt mulți omeni, cari nu prea iubesc laptele de capră din cauza gustului său. Dér și acesta se poate pierde, decât capra se ține curată și se nutrește cu un nutreț mai bun și mai ales. Untul ales din laptele de capră, nu e ceva fin. Dér amestecat cu lapte de oie se îmbunătățește vedit. Tot așa se îmbunătățește și brânza de capră amestecată cu de cea de oie sau vacă.

Carnea de capră încă e bună și e tare căutată de către Turci și Armeni. Aceștia din urmă o murează mai întâiu, apoi o afumă, ca cum afumăm noi pe cea de porc bună-ora. Ce se ține de carnea de ied, apoi e constatat, că aceea e mai bună chiar și decât cea de miel.

Afară de acestea, caprele se mai pot învăța și prinde chiar și la jug. O astfel de capră apoi poate se ducă într'un căruț anume făcut de la 150—200 chilograme. In Franca pte vedea omul nu numai în economie, ci chiar și pe la orașe căruțe trase de capre.

Decă celor bătrâni nu li-a fost rușine, ca pe lângă alte vite se mai țină în economiile lor și câte-va capre; decât la mulți Sași cu curțile pline de alte vite încă nu le cade cu greu, ca să țină și câte-va capre; pentru-ce se ne fie rușine nouă, ca să ținem capre, cari pe lângă aceea, că se înmulțesc foarte ușor, ne mai aduc și un folos foarte însemnat în economia casnică?!

Ioan Georgescu.

Din cuvântările unui distins dascăl român.

D-l director școlar Ioan Dariu ne trimite spre publicare câteva cuvântări ocazionale, rostite de Ioan Dorca, fost director al școlilor primare din Satulung, împreună cu următoarea scrisoare:

Reînviez pe distinsul și fostul director al școlilor primare din Satulung (Săcele), Ioan Dorca¹⁾ și vi-l present din nou ntr'o oglindă vie înaintea ochilor voștri, iubitorilor Săceleni, și a întreg neamului românesc prin publicarea a mai multor vor-

birii de un deosebit interes, ținute de densul la felurite ocașuni. N'a însemnat mai la nici una nici timpul, nici locul, când și unde s'a ținut. Dér foștii lui ascultători de odinioară și cari mai trăiesc, vor ști mai bine și timpul și locul, unde le-au rostit. La unele din ele am fost și eu de față. Par-că ar fi vrut să dică, că ele nu sunt legate nici de timp, nici de loc, ci *intimp-lător de valorea lor*, lăsându-ne nouă a socoti și hotărî de toate acestea.

Stimabila dămnă Maria Dorca, a binevoit a-mi pune la dispoziție aceste vorbirii, de cari și fac întrebuintare în te-lul acesta și pentru care îi mulțămesc în numele obștesc.

I. Dariu.

>Bogați și săraci!<

„Adevăr, adevăr grăesc vouă, că este mai lesne să trecă cămila prin urechile acului, decât bogatul în împărăția cerului.“

Aceste cuvinte ale Mântuitorului lumii Domnul nostru Isus Hristos, iubitor ascultător, au pătruns cu fior în inimile ucenicilor săi, ér Petru cuprins de spaimă a întrebat: >Dămnă, atunci nici un bogat nu va intra în împărăția lui Dumneșeu?< Petru a făcut această întrebare învățătorului său, cuprins de o spaimă foarte mare, pentru-că lui i-se părea un lucru cu neputință ca cămila, acel animal mare și diform, să pôtă trece prin urechile unui ac.

Is. Hr. însă pentru liniștirea lui Petru și a celorlalți ucenici li-a răspuns cu blândetă, dicend: >Adevăr! Vouă vi-se pare această cu neputință și multe se par omenilor cu neputință, însă vă mărturisesc vouă, că la Dumneșeu toate sunt cu putință.<

Aceste cuvinte din urmă au liniștit pe apostolii cu desăvârșire, pentru-că ei cunoscneau țaria cuvintelor învățătorului lor. Aceste cuvinte se ne liniștescă și pe noi, iubitorii creștinii, și nimeni să nu desnădăjduiescă și să nu credă, că la Dumneșeu este ceva cu neputință. Nu averea în sine uată, ci folosirea greșită a averii aduce pericol pentru sufletele noastre.

Averea este binecuvântare, este dar dela Dumneșeu, dată cu scop, ca să o folosim spre mărirea și lauda lui. Inșă decât o folosim neînțelepțesce, numai spre îndestularea pofțelor noastre trupesci, numai spre îmbuibări și desmerdări, oh! atunci ea este un venin omoritor pentru sufletele noastre, ér Hristos mântuitorul cu privire la atari bogați a rostit cuvintele >adevăr dic vouă, că mai lesne este să trecă cămila prin urechile acului, decât bogatul în împărăția cerului.<

De aici se pôte vedea, că sunt mai multe feluri de bogați, și adică sunt bogați milostivi, bogați nemilostivi și bogați sumeți, îngâmfaiți și desprețuitori de tot ce este bun, frumos și plăcut lui Dumneșeu. Acești din urmă sunt cei mai periculoși.

A trage o paralelă adică: a face o asemănare între aceste clase de bogați iub. ascult! Acesta va fi tema cuvântării mele de ađi, pusă și în raport cu țeranii.

Mai înainte însă de a trece la această mă voi încerca a deslega întrebarea următoare. Există în adevăr în această lume bogați și săraci? Eu cred, că în înțelesul strins al cuvântului nu există, pentru-că însăși sf. scriptură ne spune, că >Tot ceea ce credem, că este al nostru, în realitate nu este al nostru.< Ađi putem să ne lăudăm și să dicem că avem mult, foarte mult, ér mâne pôte să nu avem nimica. Chiar rangurile și domniile nu sunt ale noastre, precum însuși mântuitorul a đis: >Nu ai avea tu putere, decât nu ți-s'ar fi dat Ție de sus.< Toate dér câte le avem, de sus ni-s'a dat nouă.

>Al meu este argintul și al meu este aurul,< dice domnul atot-țitorul, de unde urmază, iubitorii ascultători, că toate avuțiile lumii acesteia nu sunt ale noastre, ci ele sunt ale lui Dumneșeu, ér noi suntem numai ca nisce îngrijitori, ca nisce administratori ai bogățiilor lui, deci cu cât ne vom îngriji mai bine de ele, cu cât le vom administra mai înțelepțesce mai cu dreptate, cu atât vom fi mai iubitorii și mai plăcuții lui Dumneșeu.

Atunci va dice domnul, >bine slugă bună și credincioasă, preste puține ai fost pus preste mai multe te voi pune, într'a întru împărăția domnului tău.<

Etă dară, că avuția noastră nu este în lumea acesta, de aceea a đis mântuitorul lumii: >nu vă adunați comoră aici pe pământ, ci căutați mai întâiu împărăția lui Dumneșeu, și toate celelalte vor prisosi vouă!<

Din toate acestea lămurit se vede, că după înțelesul St. scripturii nu există în lumea acesta nici bogați, nici săraci, numai cât omenii s'au obișnuit a numi pe aceia, cărora Dumneșeu le-a încredințat mai mult spre administrare *bogați*, ér pe aceia, cărora le-a încredințat mai puțin *săraci*. Etă dar iubitorii ascultători, cum s'a născut între omeni concepțiunile de bogați și săraci!

Cumcă Dumneșeu a distribuit averile sale între omeni în deosebite măsuri, această lămurit se pôte vedea și din sfânta evanghelie, unde ni-se istorisesc despre iubirea talanților, și unde ni-se arată cum trebuie să folosim averea noastră, ca ea să nu ne aducă pericol, ci fericire vecinică. Din acea pildă a Mântuitorului lumii Domnul nostru Isus Christos ne putem pe deplin încredința, că după câte ne-a încredințat nouă Dumneșeu, pe atăta va și cere dela noi, și fericit va fi acela, care pe căi drepte va stărui a se face vrednic de încrederea domnului său, dér vai și amar va fi de acela, care va desconsidera, va nebăga în seamă toate cele încredințate lui spre îngrijire, și le va desprețui ca pe nisce lucruri netrebnice și nefolositoare. O! acela va avea să dea seamă înainte lui Dumneșeu, ca unul, care talantul său l'a îngropat în pământ.

(Va urma.)

Lada lui Graur.

Tăărboi mare la obor.

Un evreu lipă din toate puterile, pe când un țeran trage de-o lădiță pe care evreul nu vrea s'o lase.

Lumea curioasă se adună, întrebând:

— Ce e? Ce e?

Vin și vardiștii și nimeni nu pôte să înțeleagă nimic...

Evreul și Românul trag mereu de ladă strigând:

— E a mea!...

— Ba a mea!...

Și fiind-că vardiștii nu pot să i-mpace, dic:

Hai la secție!...

— Merg și pi secție!... dice evreul. Ci creți, chi la mini ai frichi?... Iu sint Ștrul ha!... Tatal di pi mama di pi sora ei ai fost rabin, ha? Merg și pi secție...

— Merg și eu, dice Românul, dér lasă lada.

— Ladă e a miu... Cum să-l las, ha? Zo, chi al miu... Ai dat purale... Las' ladă tu...

— Ba pofa 'n cui, jupâne... Lada e a mea...

— Al miu...

— Hai la secție! strigă vardiștii împingându-i.

Și 'i duc la secție.

Nici Românul, nici evreul nu lasă lada și întind mereu de ea.

Curioșii fac haz.

Intră așa pe ușa secției.

— Dér ce bazaconie mai e și asta? întrebă comisarul, vedând cum întind de ladă...

— Să lasă ladă!... strigă Ștrul.

— Ei, drăcia dracului, dér cum s'o las, decât e a mea?...

— A cui e lada?

— A mea, d-le comisar, vai de mine; dér a cui să fie!...

— Ai fost!... strigă Ștrul. Acum e al miu...

— Spune cum e a d-tale? întrebă comisarul.

— Uiti. Erai pe linghi Cernichi. Veniai pi Bichirești. Pi drum iachi și romunu sta, cu ladă asti pe spinari. „Bună diu“, dici. Iu dici: „Bună diu!“ „Pi Bichirești?“ ntrăbă. „Pi Bichirești!“ dici iu. „Mergem împreună?“ dici „Bini“, dici!...

— Și n'am mers?...

— Mers... Pi drum dici: „Sciți ci jupâni?“ „Ce să scii mă rog?“ „Iu merg pi

Bichirești ca să vind cămeșeli și mintenile astă!“

— Spuneam adevărul.

— P'urmă dici: „Sciți ce ai gândit iu: Chimpiri la mini pe jumitati preț și iu nu mai merg pi Bichirești.“

— Și nu mi-ai dat nici pe sfert...

— Dachi puftești, ți-am spus! Și ai primit...

— O să spui de ce...

— I-ai dat purali și ai dat ladă... Pi urmă ai dici: „Sciți ci? Merg și iu pi Bichirești. Ai să chimperi civa...“ Și ai mers... el cu muni la spati, fluierând... Iu cu ladă la spinari, d'abia umblând și plin di nadușală... Chind si intri pi Bichirești, dici: „Sciți ci, jupune?“ „Ci?“ „Ai ghindit si dai ladă înapoi?“

— Să 'ntelege... Iți făcusem un bine... Ți-era frig și te-am încălțit cu lade...

Totă lumea ride...

— Va să dica n'ai vëndul lada? întrebă comisarul.

— Ferească Dumneșeu, d-le... Ia uită-te și d-ta...

Și desface lada, pe care d'abia o lăsase evreul jos...

— Puteam să dau eu cămășile și mintenile astea de sute de lei p'un pol de parale?...

— Le-ai dat!... strigă Ștrul.

— Ba am vrut să te păcălesc nițel!..

Mi-era greu cu lada în spinare și m-am gândit, că n'ar fi rău să mi-o duci tu până la București...

Să móră Ștrul de necaz și mai multe nu...

Lumea ride, ér comisarul dă lada Românului, care dă polul înapoi evreului.

— Si te ia naibă!... strigă Ștrul fugend... Mi-ai rupt șalali cu ladă! Ai, vei... Să mai mă prinđi ș'altădată.

Cred și eu că nu.

(Biblioteca „Marion“.)

MULTE ȘI DE TOTE.

● familie extraordinară.

Acum cât-va timp s'a reîntors în Irlanda un bătrân de 93 de ani, care părăsise țera sa natală la vârsta de 20 de ani, ducându-se să-și caute norocul în America.

Acest venerabil bătrân, cu numele de John Morlow, s'a reîntors în Irlanda cu întreaga lui familie, care se compune din următoarele persoane:

16 fete, dintre cari 6 văduve, 9 măritate și o fată mare;

23 băeți, din cari 4 văduvi, 13 însurați și 6 flăcăi;

34 nepoțe, din cari 3 văduve, 23 măritate și 9 fete;

47 nepoți, din cari 4 văduvi, 26 însurați și 17 băeți;

45 strănepoțe, din cari 2 măritate;

29 strănepoți neînsurați;

72 de gineri și nurori.

In total 276 persoane.

John Morlow, care a fost de 3 ori însurat, posedă o avere considerabilă.

A venit în Europa pe un vapor care-i aparține, comandat de unul dintre nepoții săi.

Fotografi reuțacioși.

Țiarul „Matin“ publică o fotografie foarte amuzantă și rafinată, care represintă pe noul președinte al republicii d. Fallières în societatea unei tinere parisiene pe stradă.

Actualul șef al statului frances a cădut victimă unui reporter cu aparat fotografic.

Țiarul însă, care publică această fotografie, își dă ostentela ca să și explice scena intimă pe care fotograful lui a prins-o pe stradă.

Timpul era frumos și președintele făcū preumblarea sa de dimineță singur ferindu-se de fotografii care-l urmau, fiindcă nu-i place ca să fie fotografiat.

Din depărtare îl urmăreau doi cetățeni, cari însă erau doi agenți ai prefectului poliției puși a fi la fața locului, decât ceva s'ar întâmpla președintelui republicii francese.

Acesta însă nu le-a dat atenție fiind-că

¹⁾ A se vedea „Școla și Familia“ an. IV. r. 11, 12, 13 și 14.

si se plimbau astfel, ca să nu atragă asupra lor privirile celui pe care-l urmăreau. Gânditor d-l Fallières ajunge lângă parcul Montsouris. Aci veni o damă tânără și elegantă la el, nesciind cine este, și-l întreabă pe unde se apuce, ca să ajungă la d-l Alesia. D-l Fallières își luă pălăria și arată direcția stradei cerute — când spre marea lui spaimă se găsi în fața aparatului unui fotograf, care îl fotografiază în cea mai perfectă liniște sufletescă.

Cine cunoșce pe reporterii parisieni va ști de sigur, că tînăra femeie n'a fost alta, decât o prietină a reporterului fotograf, care l'a ales pe actualul președinte al republicii ca „obiectiv“.

● căsătorie rară.

Din Geneva vine scirea despre o căsătorie interesantă. Un tînăr german anume Storker s'a căsătorit cu o fată de 18 ani, care n'are nici mînă și nici picior. Pe această fată o expunea un impresariu într-un muzeu de rarități sub numele de „princesa“ Annetta.

Impresarul nu voia cu nici un chip să-și lase din mînă câștigul și a făcut tot posibilul să împiedece această căsătorie. Storker atunci a pîrît pe impresariu, că tratăză pe „princesa“ în mod brutal. În urma acestei pîre impresariul a fost arestat. În absența acestuia, Storker s'a cununat cu iubita lui. În decursul ceremoniei și-a ținut mirăsa iubită pe brațe.

„ALBINA“ institut de credit și de economii

Filiala Brașov.

Inspectul operațiunilor în luna lui Ian. 1906.

Intrate:

Numărare cu 1 Ian. 1906.	Cor. 63,114-93
Depuneri spre fructificare	362,547-72
Cambii rescomptate	329,730-25
Conturi curente	13,990-96
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	26,373-52
Imprumuturi pe produse	—
Monetă	23,402-85
Comisiuni, cupone și efecte	37,610-51
Încasări	126,942-31
Interese și provisiuni	20,882-36
Diverse	24,980-86
Cor. 1.029,576-27	

Eșite:

Depuneri spre fructificare	Cor. 265,502-54
Cambii escomptate	324,241-—
Conto curent	27,139-86
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	24,532-—
Imprumuturi pe produse	—
Monetă	13,180-37
Comisiuni, cupone și efecte	27,043-38
Interese și provisiuni	2,116-43
Chirie și salare	6,831-38
Impozite	181,052-89
Chiră	145,236-76
Încasări cu 31 Ian. 1906	12,719-66
Cor. 1.029,576-17	

Nicolae Vecerde, Cornel Aisăr Săvuleanu dirigent. **Ioșif Oncioiu,** contabil.

Invențiunea cea mai mare și uimitoare a timpului nostru este fără îndoială întrecuta cruce după electro-magnetică B. nr. 86.967.

Publicăm aci o scrisoare de recunoștință, pe care a trimis-o o însățăoșată d-l Albert Müller în Budapesta V., Vassaz u. 42/AE. al cărei cuprins e următorul:

Sîmle D-le Müller!

De ani de zile am fost bolnavă, am încercat toate mijlocele și doctorii și lecuri în casă, și tot nu m'am putut mîntui de durile dureri; nu puteam mîncă, căci stomacul nu mistuia, aveam dureri grozave de șira spinărei, junghiuri, bătae de mîni, greutate de pept totă noaptea nu puteam dormi de dureri și acestea toate mi-au alungat crucea d-tale electro-magnetică cum har Domnului sunt sănătoasă. Îți mulțumesc din inimă pentru această invențiune, pentru-că sunt acum foarte fericită, sunt cu totul mîntuită de grozavele dureri. Cu dragă: Maria Welinger, negustorăsă Năstă-Ujvăr.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop**

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Februarie n. 1906.

Renta ung. de aur 4%	114.70
Renta de corone ung. 4%	96.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	86.95
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	96.25
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	217.85
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	160.50
Renta de hârtie austr. 4 1/10	100.05
Renta de argint austr. 4 1/10	100.—
Renta de aur austr. 4%	118.35
Renta de corone austr. 4%	100.20
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.50
Losuri din 1860	159.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.27
Acții de-ale Băncei ung. de credit	787.75
Acții de-ale Băncei austr. de credit	672.75
Napoleonori	19.10
Mărci imperiale germane	117.52 1/2
London vista	240.40
Paris vista	95.62 1/2

Cursul pieței Brașov

Din 8 Februarie n. 1906.

Bancnote rom. Cump.	18.88	Vënd.	18.92
Argint român	18.80		18.82
Napoleonori	19.06		19.10
Galbeni	11.20		11.40
Mărci germane	117.20		117.30
Lire turcesci	21.50		21.65
Scris. fonc. Albine 5%	101.—		102.—
Ruble Rusesci	2.52		2.58

„Economia“, cassă de împrumut și păstrare, societate pe acțiuni în C O H A L M.

Domnii acționari ai Cassei de împrumut și păstrare „ECONOMIA“, societate pe acțiuni, sunt invitați prin acesta, în conformitate cu §. 20 din statute, la

a III-a Adunare generală ordinară,

care se va ține în **Cohalm, Marți în 27 Februarie n.** la 11 ore a. m., în localul școlii române greco-orientale, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul direcțiunii și bilanțul anului de gestiune 1905.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Distribuția profitului net realizat.
4. Distribuția sumei destinată pentru scopuri culturale.
5. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
6. Alegerea direcțiunii pe un nou period de 4 ani, conform §§-lor 35 și 37 din statute.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la această adunare generală sunt rugați a depune, în sensul §-ului 22 din statute, acțiunile și eventual plenipotențele cel mult până în 26 Februarie 1906 la cassa societății.

Cohalm, 1 Ianuarie 1906.

Direcțiunea.

Bilanț la 31 Decembrie 1905.

ACTIVE		PASIVE	
	Cor. f.		Cor. f.
Cassa în numărare	2,435 16	Capital de acțiuni, 650 buc. à K 100.—	65,000 —
Cambii escomptate	216,095 17	Fond de rezervă	1,500 —
Imprumuturi ipotecare	102,535 —	Fond cultural	569 40
Imprumuturi pe obligațiuni	46,006 90	Depuneri spre fructificare	191,659 42
Credite cambiale cu acoperire hipotec.	33,430 —	Cambii reescomptate	128,929 50
Mobilier	500.—	Creditori	1,904 37
amortisare	50.—	Dividendă neridicată	225 48
Interese transitoare restante	2,484 90	Interese transitoare anticipate	6,016 10
	403,487 13	Profit curat	7,632 86
			403,487 13

Profite și Perderi la 31 Decembrie 1905.

DEBIT		CREDIT	
	Cor. f.		Cor. f.
Interese după depuneri spre fructificare	7,270 14	Interese de escompt	8,785 28
Spese:		Interese de împrumuturi ipotecare	5,099 53
Salare	1,772 —	Interese de credite personale	2,977 79
Spese de cancelarie, luminat, încălzit, etc.	824 68	Interese de credite cambiale cu acop. hipot.	1,374 60
Chirie	300 —	Interese de cont-curent	14 30
Porto	147 51	Provisiuni	1,309 62
Marce de prezență	165 —		
Contribuțiune:			
directă și aruncuri	671 92		
10% după interese de depuneri	727 01		
Amortisare din mobilier	50 —		
Profit curat	7,632 86		
	19,561 12		19,561 12

Cohalm, în 31 Decembrie 1905.

Bercan m. p., dir. esec. și membru în direcțiune.

Buzea m. p., cassar și membru în direcțiune.

George Fuciu m. p., contabil.

Ioan Brotea m. p., vicepreședinte.

Ieronim Buzea m. p., membru în direcțiune.

Dr. George Drimba m. p., membru în direcțiune.

Ioan Bârsan m. p., membru în direcțiune.

Am revăzut conturile prezente și le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Cohalm, în 25 Ianuarie 1906.

Ioan Vătășan m. p., revisor expert pentru băncile române asociate.

George Spornic m. p.

Ioan Blaga m. p.

George Andron m. p.

Sofroniu Roșca m. p.

Propunerea direcțiunii referitor la împărțirea profitului curat:

1. Dividendă acționarilor, 6% dela capitalul social de K 65,000.— . . . K 3,900.—
2. Fondului de rezervă „ 2,200.—
3. Tantiemă direcțiunii „ 438-30
4. „ comitetului de supraveghiere „ 219-14
5. „ directorului esecutiv „ 87-66
6. „ funcționarilor și servitorului „ 149-48
7. Fondului de pensiune „ 200.—
8. Pentru scopuri culturale „ 438-28

Total K 7,632-86

DIRECȚIUNEA.

Dr. Alexandru N. Străvoiu

advocat

Braşov,

Strada Porţii nr. 10

(2252,1—6.) (casa D-lui Sabadeanu).

Concurs.

Să publice pentru un maestru de înotat la Basiniul de vară pe lunile Iunie, Iulie și August.

Doritorii au să-și înainteze petitiile lor însoțite de documentele de lipsă cel mai târziu până în 28 Februarie (13 Martie) a. c.

Eforia școlilor centrale gr. or. române din Braşov.

Nr. 1110/906.

Publicațiune cu oferte!

Pentru darea în antreprisă a ridicării unui edificiu — birt în pădurea numită „Stejeriș“ cu spese de 7000 corone — se va ține licitațiune cu oferte la 15 Februarie 1906 la 10 ore a. m. în despărțământul V. al Magistratului oraşenesc (afaceri economice, care se află în Strada Aurarilor Nr. 5, etagiul II.)

Condițiunile de ofert și cele ale contractului, asemenea planul, măsurările și devisul de spese ori-care interesent, le pôte ceti în sus-menționatul despărțământ magistratual în orele antemeridiane până la ziua de licitație.

Brassó, în 30 Ianuarie 1906.

2—2.2240. Magistratul oraşenesc.

PAGLIANO-SIRUP

cea mai bună doftorie de curățit sângele, inventată de Profesorul GIROLAMO PAGLIANO. Florenz-Via Pandolfini (Italia)

A se feri de imitație!

A observa pe fie-care sticlă marca fabricii în colóre vênătă deschisă cu subscrierea Prof. GIROLAMO PAGLIANO. Se capetă în tôte farmaciile mai mari. DEPOSIT pentru Ungaria la farmacia IOS. von TÖRÖK Budapest 5—0,1968. Király uteza 12 și Andrassy uteza 25.

Comande

pentru

LEMNE de FOC

de plin uscate blane ca și taiate se primesc cu prețuri dinice la D-nii: Heinrich Zintz, Fritz Hasenmeyer, Carl Irk, Alfred Porr.

5 Coróne

și mai mult câștig pe di

dela Societatea de tricotaj mecanic cu lucrători de casă.

Se caută persoane de ambele sexe pentru lucru de impletit pe mașina noastră. — Lucru simplu și iute, peste tot anu în casă. Nu este de lipsă cunoscintă specială. — Depărțarea n'are nimic de a face, căci noi vindem lucrul. — Adresa: Hausarbeiter-Strickmaschinen-Gesellschaft THOMAS H. WHITTICK & Co. Budapest, IV, Havas-utca 3—605. Prag, Petersplatz 7—605. TRIEST, Via-Campanile 13—605.

AVIS!

Subscrisul am onórea a face cunoscut On. public și în deosebi episcopilor bisericesci, că am deschis în Braşov (la 2 Porumbi) Strada Négră nr. 3 (3 Felső-Villa-utca 3)

O fabrică de lumînări de cêră curată și parafină sub firma

IOAN PETEU.

Prima fabrică de lumînări de cêră și parafină din Ardeal. Și sunt în plăcuta poziție de a executa tot-felul de lumînări în tôte formatele, precum și aurite, ér comande le voui executa prompt și cu prețuri fôrte convenabile.

87—90,1858.

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Co.

DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.

Se capetă pretatindenea.

Representanța Ruda & Blechmann Budapest.

Institut indigen!

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

SIBIU, Strada Ciszădiei nr. 5.

Fondată la 1868. Edificiile proprii.

Primesc în condițiuni favorabile:

- usigurări contra focului și exploziunilor,
- usigurări de viață și de rente viagere,
- usigurări contra furtului prin spargere,
- usigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane corone.

Despăgubiri prestate 7 milioane corone.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni dela Direcțiune în Sibiu și prin agenturile principale din Arad, Bistrița, Braşov, Cluj, cum și prin subagenții din tôte comunele mai mari.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și invioreză

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da imprejurării. că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuraigie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, ținituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mână și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din tôte părțile lumii, cari prefuesc cu mulțimire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese co furde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Cisul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucii male electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție fôrte slabă.

Expediție din centru și locu de vânzare pentru țeră i streinătate e.c.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

Hôtel Central

Braşov, Strada Lungă nr. 1.

Recomandă 45 camere pentru pasageri din nou mobilate dela 80 cr. în sus.

Mai departe:

Sala cea mare,

pentru Baluri, Concerte, Banche-te, Nunți etc. montată din nou și escelent iluminată.

De asemenea:

Elegantul Salon Restaurant

spre Strada, precum și

Pivnița de Vinuri (a-la Eszterházy)

atât în pivnița cât și în Restaurant pot servi cu bucătărie bună, Bere de Steinbruch și Vinuri curate de Ardeal.

4—60.2236.

E. TUTSEK antreprise de pompe funebre.

Braşov, Strada porți nr. 3.

Am onórea a aduce la cunoscintă On. public din oraş și imprejurime, că în urma decedării tatălui meu, conducerea antreprisei de pompe funebre am luat asupra-mi, fiind 10 ani în acesta afacere, unde mi-am câștigat cunoscintele necesare.

Tot-odată fac cunoscut, că pravălia am arangiată din nou și în urma cumpărării mele favorabile, am prevăduț cu tôte de cele mai necesare, astfel sunt în poziție că în casuri de mörte pot servi tot aranjamentul necesar, cu prețurile cele mai ieftine.

În deposit am totfelulede coșciuge: de brad, ștejar și metal, și tôte accesoriiile, începând dela cele mai simple, până la executarea cea mai fină. — Am mai departe un mare deposit permanent și de cununii mortuare. — Me angajej și la transporturi de cadavre.

Dricurile funebre sunt proprietatea antreprisei mele.

La casuri ce se vor întâmpla, apelez la sprijinul Onor. public.

E. TUTSEK, antreprise de pompe funebre.

TUTSEK JENŐ.